

308523

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1915 సం. నెవంబరు నెల 1 వ తేది బుధవారము

No 132

పుటము. 9

రాక్షస నామ సంవత్సర శ్రావణ బహుళ అష్టమి ర.

సంచిక ౧౩౨

అమృతం
Best Indian Pain Balm.

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన మందు. ప్రాథమిక దశలో పడితే ముసకు అమృతంజనమును పయోగించిన యెడల రోగము పెద్దదయి తరువాత ఉబ్బెము క్రింద దించు పడితే ముసకును ఉబ్బెము సకును అంత సంబంధము గలదు పరీక్షించును.

ప్రతియింట నుండదగిన చక్కయైన నైద్యసహాయము ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున కారోగ్యము కలిగించును చక్కనిదబ్బి సహా నీసా -కి 0-8-0 లు. అమృతంజనము డిపో, 6 తంబు శెట్టిపేథి, మదరాస్.

కామినియా ఆయిల్

ఏ స్త్రీలకు తమ శృంగారము నుండరముగా ఉంచుకోవలెనని, రాలిపోవుట మానవలెనని, బజారులో దొరకదు నూనెలను వాడకూడదు. ఎందుకనెనె శృంగారము కల్గి రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయారుచేయుచున్నాడు. ఈసంగతి స్త్రీలు అలోచించవలయును. ఈ కామినియా నూనె మూలకలనండి నూతన సంకోధన ప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె శృంగారమున రాజ్య పురుగులను నశింపజేయును. దాని కలన శృంగారము రాలక తిరిగి వెరుగుచుండును. ఈనూనె శృంగారమున పట్టువలె నున్న గతనీ మెదడును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యార్థులకు ఒక వరరూపమైయున్నది. ఊరుకేర తెలియని యెటువంటి పల్లెటూరివానికిగూడ కామినియా తైలము తెలిసియేయున్నది. దానిని తెలియనివాడొక్కడనులేదు. అది శృంగారమున నిగనిగలాడునట్టి సహజమయిన కల్పనిమేఘం కలిగించి శరీరమునకు చలువపుట్టింది మెదటికి క్రొత్తసంపుటగా మిక్కిలి యందము నువాసన మిక్కిలముగా కలిగియుండును. ఇది అన్నిటికంటే ఎక్కువయగుటంబట్టి మేమూరునందు ఒక బంగారుపతకమును, అలహాబాదు వస్తుప్రదర్శనమున ఒక యోగ్యతా పతకయు నొసంగియున్నాడు. మతియు మేయకొలకయే వేలకొలది యోగ్యతా సాక్ష్యములు మాకు కచ్చుచున్నవి. కామినియా తైలముయొక్క గుణమును పరీక్షించుటకు అరణాస్థానం

పంపియెడల ఒకసారికి ఉయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తైలము ఇవ్వముగా పంపబడును. వెల నీసా 1-కి రూ 1-0-0 చూడునీసాలకు 2-10-0 వి. పి. ఖర్చులు వేరు. (ప్రతి బిల్లరదు కాగితములలో దొరకును.) సోల్ ఏజంట్లు:— ఇంగ్లీష్ ఇండియా డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 153 జూమారునీరు, బొంబాయి. మద్రాసు ఏజంట్:— శుభా పునః స్వ. మూర్తి, నెం. 29, వై. బాబాజీ హోటల్, ఫౌలంగడి సమీపము, మద్రాస్.

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది
కాటోల్ పాడరు.

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. టికె 1-కి అ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును. రసాయనము.

240 ట్రైజుగల పెట్టె 1-కి అ 12

మీ ఆరోగ్యవ్యాధులకు చిమలును పడక టిండ్లయందు నల్లులు, దోమలు, పుస్తక కేటికలను చిమలమండి కాటోలు వత్తులు.

శిశువు, ప్రేమాయిడ్ మలేరియా రోగములు రావలెండ కాటోలు నిన్ను కాపాడుచుండును. ఒకసారి ప్రయత్నించినవారు అదిలేక నిమిషమైనా ఉండనేరదు. అనేక వస్తుప్రదర్శనములందు అనేక బంగారుపతకములను గొప్ప బహుమానములను పొందినవి. అజామి అందు కంటేనీ, ఒసాక, జపాన్ వారిచేతయూర చేబడినది. పాడరుపాట్లములు మాదిరిమానుటకుగారు ఆ జానాబిటి రుచి పొందెను. పట్టెటాల్లోనుండి వ్యాధిలవాడు తమ చిరువానూ, గొడ్డు, బల్ల, విడివిడిగా వ్యాధిలవలయును.

సోలు ఏజంట్లు:— టి. హర ఆంధ్ర కో. వై. బాబాజీ హోటల్, మదరాసు.

తుపాకులు! తుపాకులు!

తుపాకులు, రివాల్వర్లు, కోటాలు, మందు మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. నల్లయువారు క్యాటలాగులు ఈ ఆడ్రెసుకు వ్రాసి తెలియజేసిన సచ్చును. యా. వి. రామానుజం శెట్టి ఆంధ్ర కో, 12, పాపన్న గ్రాడ్వే, మదరాసు.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల 0-4-0, 12-కి రూ. 2-10-0. మా తామర తైలము ఖక్కడ బ్యానె నామగల అనాలిక్ కాగిత సాక్షి డల 1 లమగు కాని 2 నాలుకల టిక్కొన

ఈ తైలమును ఒక సారి వాడిన నుఖపడగలర రాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్క.

దంత మార్గము. డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 12-కి రూ. 1-0-0.

సుఖభోగి మాత్రలు.

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 1-0-0. కొంతవ సవామేసములకు ఈమాత్రలు బాగుగపనిజేయును. దీనిని తినుచు పుండుపడినవోట తైలమును రాయవలయును. ఇది చక్కెరకు మేహకాశక బాధ్యములకుగూడ ఉపయోగించును.

అమృతంజనము డిపో, ఫోర్ట్, బొంబాయి. అమృతంజనం డిపో 6, తంబు శెట్టిపేథి, మదరాసు.

హస్తామృతము వ్యాధిసాధము దోమలు, నల్లులు, చిమ్మటలు, చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురుగుల నుండి తొలగించును. ప్రతిదినము దోమలను నశింపజేయునది.

గాంధీ

[వివరకథలు]

చిన్నతనమున బడి చదువుట విషయముననే నాచివ ప్రాణములలో నాకును ప్రాణము లెరిగిపోవుచుండెను. అనుచు నేను ప్రాణములను బడికి బోవలసియుండెను. తెల్లవారకుండ నిరంతరము రాత్రియును నాకుగా ముడు నని నేను భావించుచుండెను; ఒక్కొక్కప్పుడు ఆడుదానై యెలపుట్టక పోయిన యెక్కువచుండెను; ఇంకొకప్పుడు గొల్ల పిల్లవాడ కంటకు మేలుగా ముండెడిదని తలచుచుండెను; వేరొకప్పుడు ఎక్కువ పెద్దవాడ నగుచుండెను! అని తొందర పడుచుండెను. ఇట్టియున్నాను బాల్యమున నావ కొంతమన శ్యాంతి నొకగుచుండెడిది.

మానడి నగరమునను, పంతులు దండధర్మము! పురాణములు వర్ణించినయనునను మాపంతులకున కొంచెము భేదముండెను. యముడు తప్పుచేసినవారినే దండించును; పంతులు బడిలోని బాలరసందానను శిక్షించును. తప్పు చేసినను, చేయకున్నను ఒకటియే! ఉపాధ్యాయుడు పిల్లవాండ్రను శిక్షించు సమయమున వర్ణించినయనునను మాపంతులు నుంగును వర్ణించు ప్రాణములమాత్రము పోవు!

మాపంతులు కష్టము. బాలురు చుర్రులనియు, మోసగాండ్రనియు ఆయన యభిప్రాయము. బాలున కుకరించు పదార్థములలో బెత్తము పక్కోక్కప్పుడును ఆయన పలుకుచుండెను. అసత్యవాదులనునే ఆయన నిరంతరము వాడుచుండువాడు!

మా బడియెదుట నొక క్షేత్రముండెను. అది చిన్నది. నింబవృక్షము మోడగుటకు కారణములు రెండు. ఒకటి దంత భావనమునకు పంతులుగారు ఆ చెట్టు పుల్లలనే విజయించుండి; రెండు. బాలురను మోడగుటకు ఆ చెట్టు బెత్తములనే ఉపయోగించుచుండిరి. తుదకు చెట్టు ఎండిపోయెను. ఆ తరువు నధికారులు మాపంతులుగారితో నొకవాడు కలహించిరి. తరువాత పంతులవాడు మూడు దెబ్బలకు ఒక డెబ్బతెత్తమును నిలిచిరి.

బాలుని నాకుగా దండించి, తరువాత పాతములు చెట్టుల యుక్తమగింపుటకుగారి మతమును మనమును మనమును కుక్కలకుగా నుంచుక, వారు దాని నాచరణలోనికి నెచ్చుచుండు వారు. దెబ్బలదడుపుకు పాటిపోవునను మంత్రమును కారు ప్రసాద శ్రీకృష్ణుని చేయుచుండురు.

చిరంతన! ఆయన భార్య మంగళమాత్రము. మన బడిలోని బాలుర తిట్లతో ఆయన రోజు చురులు మరణింపవచ్చును!

కుంటుందిమిద్రోజు వచ్చును! ఎప్పుడు పంతు వచ్చును! అని నేను ఉద్యమము లూచుచుండుచునకు వ్యాధి వచ్చిట్లు నాకు జ్ఞాపకములేదు; నైదు దినముల కొకసారి నెలపురువచ్చును. వచ్చినను తేను! ములువాడు వచ్చిందో కద జరుగును! బడిలో బ్లంక్ గాక యింటికడకేయు తుంటిపక ఒక గూడ ఉండు!

క్రమక్రమముగా బడి యనుమాట భయంకరమయ్యెను!

తొలగింకొల్ల నాకు దెబ్బలు తగులలేదు. మా నాయన నిద్రాంకులు, ధరితులు, వ్యవహారములు, అందఱును ముందు భయభక్తులు మెండు. అట్టివారిమధ్యను గొట్టుట విషయము తరచు!

మా యుపాధ్యాయుడు చివోగ్రామమునుండి మా గ్రామముకు వచ్చెను. వేదవాడగు నాగ్రామమునకు జనములు క్షణికోసాగిరి గల్గిరి. ఊరిలో బడి పెట్టింది, దిస్తావేజులు నగలుగా కాకితములు పంతుల వేద గ్రామములు వ్రాయించు సమయము చేసిరి.

కొండలు పోవలె, అక్క ఇచ్చుచుండగా మాతాతపా లునునకు నెలకు మాపాంతులు యిచ్చుచుండిరి. చిరు చిరు ముచ్చు, పంతులకు మాపంతుల భోజనమే!

మొక్క, కూరగాయలు, నాయనాస్యములు, వంటకమై మాపంతులనుండి వేళ్లకుని కుటీరమునకు వచ్చుచుండెను. మా నాయనగారి యుగ్రహముచేత పంతులకు ప్రతి రంత్యము కళ్ళకులకు పంతులుధాన్యము వారకుచుండెను. ఇట్టి యుగ్రహమున నన్ను శిక్షించుటకు బడిపంతులకు పోయినా! పోయినా!

నేను దెబ్బలు తిని, యదవలసిన స్థితిలో నుండలేదు. నువ్వుగ్రామమున నేనుబడివాడను; నడికెందుచుమాత్రము అత సుందరముగా నుండిరి. ఆయనను, తక్కువ తలచితిమి! మాపంతులు నీవమై, గణ్యము కాకపోయెను. ఇంక నన్ను దండింపవలె!

నేను యదకువాడను, మతియు గానాబడుతోడ బెరుగుచుంటిని. అటలయందు నాకు మిక్కిలి ప్రీతి. దినమంతయు అడుచుండకలెననియే నాకోరిక. అనుచును బలవంతమునాడ బడికి బోవుచుంటిని. బడికి మొదట బోయినవారికి 'శ్రీ' రెండవవారికి 'చుక్క' మూడవవారికి 'దెబ్బ' ఉపకారముగా సత్కారము జరుగుచుండును. సాధారణముగా నాకు పండెండు, పక్షనైదు, పసునెడుదెబ్బల సత్కృతి సంభవించును. మా పాఠశాలలోని బాలకులు పడునేడుగురు. ఒకవాడు 'శ్రీ' వచ్చినదని నేను సంకోషించితిని; కాని, నాకంటె ముందుగా నొకబాలుడు పంతులుగారిచేత చేతిలో శ్రీ చుట్టించుకొని, యొక్కడకో చనెను. తుదకు నేనుచుక్కతో సంకేతపలనక వాడై నైతి!

ఒకవాడు నాయనాధ్యక్షుడను నేను బడికిబోవక, యింటిలో తాగుచుంటిని. నాజననవానికిబోవును, నన్ను జూచి. "ఏమిరా, ఇంకా బల్లోకి కదలివావు కావు! ఎత్తదూ తాండ్రే! పలకా, పుల్ల పట్టుకొని బల్లోకి నడు!" అని పలికెను. నేను పాఠశాలకు బయలుదేలువారివలె నటించితిని. ఆమె కదలి చనెను. నేను కూనిరాగముతము నారంభించితిని.

పిమ్మట కొంతసేపటికి వీధివాకిటకును వెట్టితిని. ద్వారమున కిటుకలు వేదికలుండెను. ఒకదానినై నా పెద్దతండ్రి గారు ఉపవేసిరియుండి; రెండవదానినై గూరుచుండి నా మాతామహి గోడకు జేగలు పెట్టుచుండెను.

అప్పుడు పెద్దతండ్రిగారు నన్నుజూచి, "ఇంత ప్రాద్దేశిక బల్లోకి వెళ్లేదు! ఇంట్లో యేమి చేస్తున్నావు?" అని పలికి, నామాతామహి నడవేసింది, "వీడు కన్నుపోతులు అరక కట్టవచ్చు!" అని వాక్రమ్యెను.

మాతామహి జేగులు పెట్టుచు, దృష్టి మఱియు, "వీడు గాడిదెలు కావుదు!" అని వక్కాణించెను.

నెద తండ్రిగారి మాటలకే కపికుండ నయన నేను ముడుగులపలికెననిదా వాక్యమునకు ఆగ్రహభంగుడనైతిని. అప్పుడేమి జరిగెనో సరిగాచెప్పలేదు. కాని, అమృతము మాకు పాములు వీధిలో దొరలెను.

ఆ రోజున తండ్రిగారు పంతులచేత నన్ను గొట్టించిరి. మొదట గురువు సంకోషించెను. కాని, నాయనగారి యాపతి నుల్లంఘించుటకు వీలు లేకపోయెను. తుదకు నాకు దిట్టముగా వ్రేత పూతములు తగిలెను.

నాజనన లచ్చ దొక కథ చెప్పిరి. వోటలో రెండు వెయ్యవనములు బన్ను కంట. అందులో నొకటి వంగక పొడవుగా నెరుగు. లేతగానున్నప్పుడు పంతులచేత రెడవది కోరిన ప్రకార మెదిగెను. మొదటిది దొంగురి కాది క్రిందికి బోయెను. రెండవది పెద్దోడుకుటు యకులు మొదలగువారి నెల్లిమిండి కరిగెను. ఈ కథకు బెప్పి పిల్లవానిని శిక్షింపని పక్షమున వాడు చెడిపోవు ననియు కాబట్టి యభేదముగా దండించు చుండవలె ననియు నాయన గారు పంతులు గారికి బోధించిరి.

మా యుపాధ్యాయున కట్టి బోధతో పోలేదు. సుదు దొంకిడి చాలు, నని ఆయన నన్ను నాకుగా ప్రహరించుచుండెను. ఆయన శిక్ష నానాటికి యర్థరమయి నేను దేశమునబడిపోవలెనని తోచునంత పాకమునకు వచ్చెను.

కాల మొకరితిగా నుండెను. శ్రోత్రము సంభవించుచుండును. యర్థరమకు శిక్ష ననుభవించుచున్న నాకు మూడు సంవత్సరము కలిగినది.

ఆరోజున ప్రాతర్భోజనము చేసితిని. నేను సాధారణముగ తొందరగా భుజించువాడనైను ఆవాడు నెమ్మదిగా నన్ను తింటిని. తిన్నయన్నము ఒంట బట్టలేదు 'భోజనమైన పిమ్మట పాఠశాలకు బోవలయునే!' యనుచింత నన్ను బాధించుచుండెను. ఎట్లో తిండిలింటిని.

ఒడలు నొప్పి లెత్తుచుండెను. వెనుకటి సాయంకాలమున తగిలిన దెబ్బలగులుకు లింకను స్పష్టముగా గాన్నించుచుండెను. దెబ్బ తగిలినవోట చేయి పడినపుడు వాధకులుగ జూచెను. వెనుకటి పృథ్వింతము జ్ఞాపిక వచ్చిన తోడనే నా గుండెలు దడదడ గొట్టుకొనుచుండెను; ఒకవిధమైన భయము విజృంభించెను.

ఇంక గొంచెము నేడటికి బడికి బయలుదేలుటని యుండెను. అక్కటా!

ఇంటిలో నున్న పక్షమున నన్ను పెద్దవారలు పాఠశాలకు పెట్టుకొనిపోవుదురు. ఎట్లుగోను నను చదువులబడికి జనకుండవలె నన్ను తలంపు నాకు లభింకెను. ఏమిచేయుదును?

నా కోరికయిపాములు తోగెను. తరువాతి సంగతి యెట్లున్నను ముందుగా ఆయుపాయము నవలంబింపక శృయించితిని. బాలురకు విచిత్ర నర్తకము.

ఇంతలో నాకోసము ఇరువురు బాలురు మా యవచ్చిరి. వారిలోనొకడు నన్నుజూచి, "అన్నం తిన్నా అని ప్రశ్నించెను. అన్నము నెట్లుబండ మా యింటికి నన్ను బడికి బంపరని బాలు రెఱుంగుదురు.

నాకు ప్రశ్న చేసినపిమ్మట నేను కొంచె మాటలాడి "తిన్నేను!" అని బయలు పలికితిని. ఆపువేయునంత నాకు నాకుడిచేయి వాళ్ళకుచూచి, "తిన్నావులే!" నవ్వెను. ఇంక నాథము లేదు. పుల్లములో గలిగిన క్యుముల వాసన యింకను నిడిచిపోవలేదు. నాకోసమయి తోనది కాదు.

మొదటి బాలుడు, "రాబల్లోకి! పంతులారు పిలుచును రమ్మన్నాడు" అని వచ్చిచెను. రెండవ బాలుడునువై జేయివైచి, "ఇంకా రావేమి?" అని జూగెను.

నాకు గోపమువచ్చెను. వెంటనే సత్తురకొలకొకచెంపకాయ తగిలించితిని. నాకు దిగ్భ్యుంజయే మూరకుండి, యేడువసాగెను. మొదటివాడు నన్ను బముగా లాగుకొనిపోవ యత్నించెను. రెండవవాడు కతుడినికొని, వానికి తోడ్పడెను.

నేను తృప్తికలవాడను. అప్పటికి నేను ఎనిమిదవదినయినది. పదిసంకర్షముల బాలుని సయితము తీవ్రగా కొట్టగలిగియుంటిని. వార్యులన్నను నేను బాలగబగబ గ్రుద్దితిని. అటుగాక యింటికుక్కలు ఇంటికోరకాదా?

మొదటివాడు ఏడువలేదు. వాడు నన్ను దృష్టిగోరకాయు, "సరేలే! ఉండు, నీపని! పంతులారి చెప్తాను, చూడుకో!" అని పలికి, రెండవవాని నాగ్రహించి, అవ్వోటు వ్రాసెను. ఒక నిమిషము నేను నిప్పుడనై యుంటిని.

ఈ గడవిడయంతయు మా పెద్దవారికి తెలియదు. వారందఱు దొడ్డిలో నేనో పనులు చేయుచుండిరి. నేను నిశ్చయముగా చావడిలోనికి బోయితిని.

అచ్చట నొకగాదె యుండెను. ఇంచుకదపు దానిని విలోకించితిని. నిండుగానున్న యాగాదెనండి వెనుకటిరోజున మా నాయనగారు కొన్ని కట్టలధాన్యమును దీ యించిరి. ఇటునటు జూచి, నే నాగాదెమీది మూతను ఒకప్రక్కకు నెట్టి, నెమ్మదిగా లోనికిడిగి, మూతను యధాప్రకారముగా నుంచితిని.

లోపల దానికి కొన్నది మొదలు నాయనకు దీనిముగా నుండెను. కడ్డలో గూరుచుండుటచేత కీరము దురదపెట్టె జూచెను. ఉచ్చాస్య నిశ్చాస్యములు సరిగా జరుగుట మా నెను. లోపల చీకటి! కాని, గాదె కొకప్రక్కనున్న సూక్ష్మ రంధ్రమును కొంచెము వృద్ధిచేయుటచేత రకంతులుతురునాకు లభించెను. అటుపిమ్మట ఏమి జరుగునోయని గుండెలు కొట్టుకొనుచుండెను. ఏకాగ్రహిత ఆరంభముగుండ చావడిని పరిశీలించుచుంటిని.

ఇంతలో మట్టిమలచప్పుకు వివరబడెను. నేను జాగ్రత్తగా జూచితిని మావడి నె గారు వచ్చి. కూరుచుండిరి. ఆమె చేతిలో నొకఱుకయు, దారుడుగ్రుచ్చిని సూదియు నుండెను. ఆమె తైల కట్టవారంభించెను.

నాకు పెద్దచిక్క సంభవించెను. ధాన్యపుదక్ష్వము కుల్లో బ్రవేశించుటచేత నాకు తుమ్ము వచ్చెను. గట్టిగా కుమ్మినయెడల మావడినె గారికి వివరబడును. కాబట్టి, నేను ముక్కు నలుముకొంటిని. ఆప్రకారము చేసినయెడల తుమ్ము రాదు. కాని, ధాన్యపుదక్ష్వము. విడువకుండ నాసిక యందు చూసుచుండుటం జేసి నేను తుమ్ము న నెంచుకొనలసె తిని తుదకు, లఘువుగా తుమ్ము తప్పుదయ్యెను. నేను ప్రీతిమయి నొంది, రంధ్రమునుండి చూచుకట్టికి వదిలె గారి దృష్టి గాదెనైనుండెను. "మంప తెగిడిరా, బాబూ!" అనకొని, ఏమి జరుగునోయని వేచియుంటిని. ఆమెలేచి, నిలువడెను. గాదెగ్రుఱుకుచ్చి, నన్నామె వెనువెంట ననియే నాభీతి కాని, ఆమె యచ్చునే నిలిచియుండెను.

"ఈమె యెందుకు లేచిందో!" అని నేను తలచుచుండగానే యొక కంఠస్వర వివరబడెను. అస్సరము ఈజన్మలో నాకు నుజువునకు నాడి! ఆకంఠరవము మాపంతులు

"అమ్మా, మరారె యొక్కడున్నాడు?" అని వదిలెగారి వడిగెను. నేను ఊపిరి లిగియబట్టితిని. యా బడులపలుకలేదు. నాకు ఇంచుక శ్రేష్ఠత అదెంతనీవు!

ఆమె యేమియు మాటలాడకుండనే చేతి జూపెను. నేను నిశ్చయపడెను.

వృత్తాంత లేఖలు

రాజమండ్రి వార్తలు.

(ఒక విలేఖరుని యొద్దనుండి)

హితకాశీ సమాజము

రాజమండ్రి ఆగస్టు ౨౮ - విశిష్టతాశ్రయమున
'ందాశ్రమమునకు కొన్నిరోజుల క్రిందట కల్లావరము
రాయణగారిని నూపరింపెందుగా నియమించిరి.

ప్రార్థన సమాజము

ఎగ్గో దొంగలు ప్రార్థనసమాజపు రికార్డుల దొంగి
తెలియవచ్చుచున్నది. దొంగలకు దొంగలాశపు చెవులే
నా!

పురమందిరము-పంతులుగారు.

పురమందిరమునకు క్రిమీరేశలింగంపంతులుగారు సహ
ధ్యక్షులుగాన వచ్చారు. పంతులుగారు పురమందిరపు సభి
కొక్కరుగా నుండుటకు తగినయు, వారిని సభికుల
కి తొలగింపజేసిన యద సరము వచ్చినదియు
'లగించుట కొక సభన జరపుచుంటుంటూరి శ్రీరా
య మొదలగువారు ప్రాతములకముగా కాశ్యదర్శిగా
యజమానిని తెలియవచ్చుచున్నది.

సంగటుారి శ్రీరామలగారు-నీలిల్ వ్యాఖ్యలు.

శ్రీమీరేశలింగం పంతులు గారిచే 15వ రామే మహాస
కోర్కలో దావా తీసికొని వచ్చిరి. వీరు విజ్ఞానచం
డలివారి మొదల, ఇండియన్ పోస్టులో ఫారమురు
పతులకు సటరాజుగామీదను పరువునపు దావా
తీసికొనిరా నవ్వారని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇంతేనే
రదను వ్యాఖ్యలు లేవా?

పంతులు-యనిసిపాలిటి.

దలు పట్టణమంతయు పాడుచేయుచున్న ను ఈ
బాధ నివారించుటకు మాపురపరిపాలనా సంఘమువా
లు శ్రద్ధతీసికొనుట లేదు ఈసంఘమువారికి కావలసినవి
నకాని పనికాదు.

తనవారికంటె తక్కువవుతారా? విరామము లేకుండ
నువై వేతానూతములు పడుచుండెను. జుటు పట్టుకొని
నన్ను బడిలోని కీక్కుని పోయెను. ఆరోజున
దగిలిన దెబ్బలన్ని యొచ్చెప్పలేన. తీరదనుండ వాణ్ణి!
నేను మధ్యోన్న భోజనమున కింటికి భోజనపుటికి
తామహి గ్రామాంతరమునుండి వచ్చియుండెను. ఆమె
గారిది, "నాయనా, నీళ్ళు పోస్తా, రా! అన్నం తిండువు
అని చెప్పెను.

నేను స్నానమునకు నుండియుండ నైతిని. మాతామహి
యు తోయెను. "ఇవేమిటిరా, నాయనా! కంటినిండా
!" అనెను.

"పంతులు మండ్రాక్షుడు కొట్టాడు!" అని నేనంటి.

"వాడిచేతులు నేలబడి! పిల్లలు కంటాడా? రాళ్ళు
ఉండు-నేను కనుక్కుంటాను. వాడి చదువు
కాన!" అని ముదుసలి వక్కాణించెను.

జెప్పిన ప్రకారము అమ్మమ్మ నన్ను సానుంకాల
బుద్ధెట్టుకొని, పంతుల యింటికి జని, ఆయనతో

వీవు పిల్లలు కంటావా? రాళ్ళు కంటావా? ఒక్కంతా
వాతలయ్యా!

చువు లేకపోలే పీడాయరికాని, పిల్లవాడు దెబ్బలతో
మేట్టు ట్టున్నాడు! చాలులే, ఇంక మావాడిని బట్టి
నము."

పంతులు ప్రూడియెను. ఆయననోట మాటయే లేదు.

మ్మమ్మనన్నుజూచి, "పద, నాయనా, పద!" అని
గృహమునకు దీసికొనిపోయెను.

క నే నాబడికి బోవలేదు. తరువాత కొద్దిరోజులకు
యనగారు నన్ను-పాతకాలలోనే జేర్చించిరి. ఆ పట్ట
మా యన్నగారు రాజకీయోద్యోగమునం దుండిరి.

ఇవిధముగా నాకు విముక్తిగలిగెను.

ఇప్పటికి గాదే కంటబడినప్పడెల్ల నాకు వెనుకటి
జ్ఞప్తికి వచ్చును.

నెల్లూరు వార్తలు.

(ఒకవిలేఖరుని యొద్దనుండి)

మ్యూనిసిపల్.

నెల్లూరు ఆగస్టు 29:-వర్తము పడినపుడు మాపురము
యొక్క స్థితిని చూడవలెన. పట్టణ రస్తాలలోనే చిన్న చిన్న
గుంటలు పడియుండగా నుండగొండుల దుస్థితి చెప్పవలెనా?
కొన్నివరుల పదవులు భారీఅయినపుడు ఆపదవిని పొందుటకు
పడరానిపాటు పడెడి పెద్దకునువ్యూలు. తమ మనోరథము తీరిన
వెంటనే రోడ్లను సుతులకు కన్నెత్తివూచి వారి మరమ్మ
తుల విషయమై మీటింగులలో నిజీంచకపోవుట కడగోచ
నీయము.

పూటకూటి యిండ్లు.

సంతపేటలో గొనుసా పాబుస్థలము మొదలకొని
మిలిటరీహోటల్ వరకు ఒకఫర్లాంగుమూర్ ముందును. ఇంత
కొద్ది దూరములో 15-కంటె నెక్కువగా నూదాదులకై
యేర్పడిన-బ్రాహ్మణ, సూద్ర పూటకూటియిండ్లు గలవు.
ఈయిండ్లలోనే పోలీసుకొటాటర్లు భోజనము చేయుచుండురు.
ఈయిండ్లలో కొన్నిచోట్ల గుడిసె వేటులను ధనాగ్ధము నిమి
తమైయుండు దురాచార మొకటి ప్రబలినది. పోలీసు క్రూ
టర్లు వీరియిండ్లలో నుండున పూటకూటియమ్మలను గుడిసె
వేటులను యెంతటివారైన లక్ష్యముచేయురు. వైగాను
యలనుండి వచ్చు యూరకులు ఈగుడిసెవేటులపాల బడి ఒళ్ళు
గల్గచేసికొనుట తోచనీయును. ఇందవిషయమై పోలీసువా
రును కానిటరీఅధికారులకు జాగ్రత్త పుచ్చుకొందు రని నమ్మ
చున్నాము.

మనవాళ్ళమహాముఖుల కలకి మహాశ్రోతము.

నిన్నటి దినము (శనివారము) రంగనాయకుల పేట
గోపురంబీధి శ్రీమన్ అప్పారావు స్వామిలవాగ శిష్యులుశ్రు
దగు నారాయణ ఏకాంగిస్వామిగారు వేరువేరుచోట్ల బ్రాహ్మ
ణాది అగ్రవర్ణములవారికిని, యానాదులకును అంత్యజాలకును
కొన్ని వేలమందికి పుష్కలముగా నన్నదాన మొసగిరి. మహా
మృదీయులకు కూడ వీరన్న దానము చేయుట సంప్రదనీయును.
బ్యాంకు నాగస్వరము మొదలగు వాద్యములతోనున్న, కోలా
టకచ్చేరిలతోను, నూతన బాణవేణులతోను, పేటపేటకు
వైగావెట్టెల వేళకలతోను అతివైభవముగా నెల్లూరుటపుకొ
లో రాతి ఊరేగిరి. వారు బసకు చేకవడి ఉడతము 7-
గంటలాయెను. ఈయంత్యమము మామటకు 10 మైళ్ళనుండి
గ్రామములు వేలకొలది వచ్చిరి. బోగమువారిని ఈయంత్యము
లలోనుండి తొలగించిన యెడల శ్రీస్వామివారు హిందూ సం
ఘమునకు మేలుచేసికొనారగుదురు.

స్వయంపాతుల వారి సత్రము.

సత్రములలో సాధారణముగా 8 దినముల కంటె
ఎక్కువ ఉండరయ్యదు. పూర్వోక్తసత్రము 1911 సంవత్సరమున
సెప్టెంబర్ తేదీనాళ్ళవారకు స్వయంపాతుల మొకటనుబ్బ
రావుగారివలన కట్టించబడి మూడ భాగములుగా భాగింప
బడెను. ఒకభాగము కోమటలకు, ఒకటి బ్రాహ్మణులకును,
ఒకటి సూద్రులకును ఉద్దేశింపబడెను. కాని 10 మాసములుగా
క్రీకంటి వేంకటప్పయ్యయను బ్రాహ్మణుడు దారాపుత్రాదుల
తో సత్రములో కాపురముండుటయు ఇతరులకు సత్రములో
కాలుపెట్టుటకయిన హక్కు లేవండుటయు తోచనీయును.
స్థాపకులయిన వేంకటసుబ్బారావుగారు దీనిని గమనించి
సత్కార్యమునకు భంగము కలుగ జేయుకుండురు గాక.

బెజవాడ వార్తలు.

(మా విలేఖరు యొద్ద నుండి)

వర్తము.

బెజవాడ ఆగస్టు 28:-గత ఆదివారమునాడు సానుం
కాలము వర్తము కరియ వారంభించి గడచిర ఆరు దినములు
విరామములేకుండ వర్తముకురియుచునేయుండెను. ఈ దినమున
రెండు గంటలకు మాక్రీటు నూర్యబింబదర్శక మయ్యెను. ఈ
ఆరు దినములకు నూర్య రక్తి ఎవలను. సోకి యుండలేదు.
ఈ రోజున చెడ్డగాలి వీచు చున్నది.

నీటి సప్లయ

రెండు మాస దినములనుండి నీటి సప్లయ కొంచెము
తృప్తి కరముగ నున్నది. కాని వెనుకటిపూడిగ సప్లయ ఆరు
టలేదు. రోజుకు నాలుగుగంటలు మాత్రము నీరుసప్లయ చేయ
బడుచున్నది. వర్షకాలము గనుకను కాలువలలో నీరుపగిరిపోం
చు చున్నది గనుకను ఈ నీటిసేపిడి యొక్క కష్టము అంత
విశేషముగా నుండటలేదు. ఇదియే ఎండకాలమై యుండి
కాలువలో నీరులేకుండ నుండిన యెడల మాయూరవారి కష్ట
ములు చెప్ప నలవికాదు.

నీటి కష్టములను గూర్చి ప్రభుత్వమువారికిని, మ్యూనిసి
పాలిటీవారికిని చిన్న పముల సంపుటకై ఎవ్వరైనా చూచా
నను 22వ తేదీని మంచాల సుబ్బారావు పంతులు గారి
యాధిపత్యము క్రింద సభ జరిగెను. ఆసమయమున నీటిసప్లయ
అధికముగ చేయబడవలయుననియు, మీటర్లు పెట్టెడిఅధికారము
మ్యూనిసిపల్ కమిషనరు చేతులలో నుండవలయుననియు
వాడుకొనవలసిన దానికంటె అధికముగ వాడుకొనెడినీటి!
నేను గ్యాలనులకు నాలుగు అకాలముశ్రేమే విస్తూ పరుచుట
స్వామియనియు. ఈవిషయములను తెలియజేయగలందులకు ఒక
విజ్ఞాపననతయారుచే గుట్టెడివాకొనబడదగు జానకీరాయయ్య
పంతులుగారితో మరియొకరుచేరిన ఒక ఉపసంఘము నేర్పాటు
చే గుటయును, రేటు వేయరుసంఘమునకు పుష్కలప్రాణప్రతిష్ఠ
నేయుటకు తీర్మానములు చేయబడినవి.

స్వచ్ఛుద్ధి విద్యార్థి సంఘపు రాత్రిపాతకాల.

ఈ రాత్రిపాతకాలయొక్క నాలుగవ వార్షికోత్స
వము ఆమెకావల్లి స్వరసాయవిద్య సభ్యునింజరిచ్చి, స్వర
సాయకాళిలో డిప్యూటీ డైరెక్టరుగారున్న కూడపల్లె
రామకాస్తులివా ముడు గారి యాజమాన్యముక్రింద అత్యు
త్సాహముతో 22-వ తేదీ సాయంకాలము జరపబడినది.
బారీపుర వింజమూరి గోపాల కృష్ణ అయ్యంగారును
డాక్టరు దండు సుబ్బారావుగారును ఉపస్థునించిరి
పగలంతయు కూలినారి చేసికొని రాత్రిపాతకాల చుట్ట
కొనెడి బాలురకై ఈ పాతకాలను నాలుగు సంతర్ప
రముల క్రిందట వేలమూరి గోపాలకృష్ణయ్యగారును, వాః
మిత్రులును స్థాపించిరి. ఈ పాతకాలలో చదువుకొని అభి
వృద్ధికి వచ్చినవారు చాలమంది గలరు ప్రస్తుతమున ఈపాతకాల
యందు 47 మంది విద్య సభ్యునిండుచున్నారు. గవర్న మెంటు
వారిచ్చు గ్రాంటులనను, బోదాధ్యులచే నొసంగబడు చం
దాల వలనను ఈ స్కూలు పోషింపబడుచున్నది. పాతకాలకు
క్రమముగ రాగలంలకు ప్రోత్సాహమునకై ప్రతివిద్యార్థి
రికి బహుమతు లొసంగబడినవి. ఇకను వారివారియోగ్యతను
బట్టి, మంట నడతకును, క్రియముగబడికవచ్చిండ్లకును, వాగు
గ చదివిండుకుకుడ బహుమతు లొసంగబడెను. ఈపాత
కాలకై జేకాళివానముతోడను, స్వాస్థ్యత్యాగముతోడను పాటు
బడుచున్న స్వచ్ఛుద్ధి-విద్యార్థి సంఘమువారు కుదనీయులు.

హిందూ హైస్కూలు.

ఈ హైస్కూలుకు ప్రస్తుతపు కమిటీవారు పాలి.యట
కకత్తలెయున్నారు. దివాన్ బహద్రుడు జానకీరామయ్య పంతు
లుగారు తమనట్టినీగా నేర్పాటుచేనేయెడల ఇంకనివేల
యాహిందూలను స్కూలుకు ఇతరునియు, స్కూలు ఆస్తితో
మహానయి తమస్వంత ఆస్తిని ముప్పదివేల కెమ్మరుగలదానిని
చోచ్చి ఇతరునియు ఒకసంతర్పణముతోపల ఒకకమిటీని నియ
మించి ఆకమిటీవారికి స్కూలుయొక్క పాలనాధికారమిత్తు
మరియు చాలదినములనుండి ఆరుచున్నారు. ఆప్పుడు విద్యం
శెట్టి వెంకటరత్నంగారు వక్త రాలుకూడ ఒక సంఘముగ
స్కూలును పునాలింతుమనియు, అందులో వెయ్యిరూపా
యాతెరిచిచ్చిన మెంబరుకావచ్చుననియు, మ్యూనిసిపల్ ఆస
ధికారిహిందూసభ్యులచే నెన్నుకొనబడిన ఒకహిందూకమిటీ
లరును, స్వామివాది సంఘముచే నెన్నుకొనబడిన ఇరవు
రు స్వామివాదులును కమిటీలో నుండరనియు, ముప్పదివేల
రూపాయల ఆస్తిహిందూ ఇతరునియు, ఇంకని నాలుగువేల
రూపాయలను ధర్మముగా నిచ్చెదమనుచున్నారు. ఇకనెత్తు
ములవారు స్కూలుసభ్యులకి తెచ్చెదమని ఉత్సాహముతో
నున్నారు. వీరిలో నెవరిమరియు బాగుండిన వారికిమ్మటకో
లేదా ఇద్దరిధర్మములను గైకొని ఇద్దరికి ఇచ్చివేయటకో తీ
ర్మానించుటకై గత శెట్టెంబరు తేదీని సభజరుగను. గత
ఆగష్టుతేదీ సభలోవలెగాక ఈసభలో నైసమ కార్యసాధన
నాలొచింతురని నమ్ముచున్నాము.

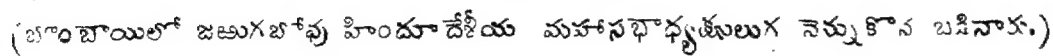
రాక్షస నామసంవత్సర బహుమతి

చెయ్యి గడియారము రూ. 1-15-0.

ఇదిగతలో విక్రయించినది
రూ. 3-14-0. ఇంత బారి క్రయ
ముగల చెయ్యిగడియారమున్న
మాకంపెనిపేరు శ్రావ్యతి చెయ్యి
వలెనని ఈ నెల ఆఖరులో గ
తెప్పించుకొనవారికి రూ. 1-15-0
యివ్వబడును ఈ గడియారము
మాపుకు సాగునుగాను చిన్నది
గాను ఉండును. 5 సంవత్సరము
లకు గ్యారంటి యివ్వబడును.

వేలుకల విక్రయము. వి. ఎ. ఎస్. పాణి,
జనల్ మర్చంటు, 3, ఇల్లవలపేట, నుగగాను.

II

లులకు తోడుపడవలయునీతి యెటులునగా, జీతములు, నివాస
 సౌకర్యములు, నీవానిధానవరతులు, మొదలగునవి అక్కర్ల
 క్తముగ నొసంగి, మంచి మంచి ప్రజ్ఞావంతులను పోలీసుబలగ
 యున జేర్చునీవలయును; ఉప్పువారిలో ప్రజ్ఞావంతుల నట్లా
 కర్షించి, వారివిద్యుక్తములెట్టివో వారెప్పుడెప్పుడు అననగుదు
 కావలయునో యను విషయములను వారికి నుష్టముగ బోధిం
 పెవలయును. తమ, తమ విద్యుక్తములను మహాపూర్వకముగను
 గౌరవావహముగను నిర్వర్తించినచో, పోలీసులు దొరతనము
 వారికి నుపకారముజేసిన వారగుచున్నారు. ఇట్టిబోధనంతయు
 నీకళాశాలలో గజపుటయే దొరతనమువారి యాశయము.
 నాకు వినికిడివలన తెలిసినంతవరకు మీరాపాఠములును సమ్యప
 యోగముజేయు ప్రయత్నించుచున్నారని యాశవోడముచున్నది.
 మిమ్ముల నీక యంచ దలచుకొనలేదు. మీయూపాధ్యాయుల
 వలననే మీతోపగల్గునంతవరకు నుపవ్యాసముల నందుచున్నాను.
 అవిగాక వ్రాగా నిపుడు నానద్ద మఱియొక యాపవ్యాసమును
 వినుటకు మీకిచ్చుచుండబోను. అయినను పోలీసు
 దండనకు సంపూర్ణ సామర్థ్య మొనగూర్చి, మన
 మేకిభరించి జేయు శ్రమత్తుములకు నత్యంత ప్రాయశ్చియము
 గానచ్చు నుత్తమాదర్శములను గొన్నింటిని మీహృదయ ఫలక
 ముల నాటదలచియున్నాను. దాదాపుగ మీరందఱును భార
 తీయులై; మీయంద్విగ సందర్భమున నీక మీ స్వదేశీయు
 లతో కలసి వెలసి తిరుగవలసి యాండును. మీ రెప్పటి
 కిని పెద్ద మనిషి తిరహానుమాశ్రమవదలరాదు.
 మీరు పోలీసు కాశ్యముల జేయునపు డెట్టి యనవరమున నైనను
 గౌరవహీనులగునట్టియు, అవమానకాశ్యమొనర్చియు నకార్య
 ముల కొడంబడకుడు. పోలీసు దళముయొక్క మొత్తపుకీర్తి
 యిడిగ్గులు మీలో ప్రతివాని హస్తగతమై యున్నదని
 భావకముంచుకొనుడు. మీలో నొక్కరుజేసిన చెడుగునైనను
 అందు నంతటిమీదనుగూడ ప్రతిపలింపగలగు. ఇదియన్యాయము
 కాదచ్చున; ఇట్లు ప్రతిదేశమునను జరుగుచున్నది.
 అందుచేత మీసంఘభావమును మీలాని యపకృతులను మధ్య
 పరచుకొనుటయందు గాక, యాపకృత్యకానిది బహిష్క
 రించుటయం దుపయోగించవలెనని మునగుడు. ఇట్లు సమ
 దోష స్వీకరణమును జేయు సంఘీ
 భావమే మీ పురోగ్యధికి సహకారియగుచున్నది. ఇట్టి భావ
 మును గలిగియుంటికిని, సమయాసమయములందు మీమనంబుల
 నాకర్షించుచున్నవలెను నధిక్కరించుటకు శక్తి కలుగగలదు.
 నేరాలోపమే మీ ముఖ్యవిధి యని భావకముంచుకొనుడు. తన
 తాణాలో నేరము జరుగబోద వారింపగలిగిన సబు ఇన్నుక్తలే
 యుత్తముడుగాని, అనేక నేరస్థులను బట్టుకొని, అనేక నేర
 స్థాపకములను జెప్పకొను ముద్యోగి సంఘాపకారియగు
 చున్నాడు. తిండిరై బెంచుకొన వచ్చును గదాయని,
 బుద్ధిపూర్వకముగా నేరముల వారింతుట మాని, నేర
 స్థుల కెడమెచ్చుచుద్యోగి తుప్పుప్రవృత్తులటయేగాక, సం
 ఘమునకు ఘోరాపకారమును జేసినవాడగుచున్నాడు. మీకధి

కార మియబడును. అచక్షుధికారమును ప్రబోధకారార్థము
యోగింపవలయును ననినను, దానివలన మిశ్రమజేత
లు పోయి జేందవలయుననినను, మిశ్రమచక్షుధికారమును చల
యించునపుడు మిశ్రమయోగించు నింగితత్వాననము బట్టియుండును
కావున మిశ్రమచక్షుధికారమునం దెప్పుడును దౌష్ట్యమునకుగా
ని కారణమునకుగాని యవకాశ మియ్యరాదు. మిశ్రమజ
క్తిలేని స్వీకరించుచుండు శోకము కలుగజేసికొనకు
అనవసరపు ప్రపక్షివలన లాభము లేదు సరే సరికదా య
వలన మిశ్రమచక్షుధికారము దుష్ప్రకృతి పాలు
లనినప్పుడు, మిశ్రమచక్షుధికారము జేయుచున్నపుడు
రక్షణలన్నిటిని గూడ బోగుచేయుటవిధి. ముద్దాయిని
ను కేవలకేరణముగి అడరాదు. వానినై సాధికరవా
నము లేర సాపకము జేసింపలేకకు ముద్దాయి : బ్రోషి
భావింపవలయును మిశ్రమచక్షుధికారము జేయుచున్నపుడు
దు విషయములలో ముద్దాయికే ప్రత్యుపకూలముల నెట్లు
కురో, యట్లనే అనుకూల విషయములనుగూడ నిజ
ముగ ప్రాప్తికొనవలయును. మిశ్రమచక్షుధికారము జేయు
యంతతోచినను ముద్దాయికి అనుకూలముగా నుండునట్టి
యములను శుష్టపరుపకుండగాని మఱియితర యశ్రవ
యము పునగాని వాని శేరసాపకమునకు తోడుపడ
మిశ్రమ చక్షుధికారము మిశ్రమచక్షుధికారమునకు, తోడుప
స్థితి తెలిసికొనకుటకు సహకారులగు నన్నివిషయములను
జేక్షుటయే మిశ్రమచక్షుధికారము. సత్యము నే
రలయును. సత్యమునంతయు జేప్పువల
సత్యముతప్ప మఱియియు జేప్పురాదు ఈయాశముల
మనోగతముజేసికొని ప్రవర్తించితేరే, మిశ్రమచక్షుధికారము
గూడ క్తిరీ సుపాదించినవారగుచున్నారు. క్తిరీనేగా
సామర్థ్యమునుగూడ నభివృద్ధి పరుచుకొనుచున్నారు.
లారా! మిశ్రమచక్షుధికారమునై నేజేప్పిన నుడువు లా
దులకు వాయుభిరందనములు. ఇవటికిచ్చి మిమ్ముల
చుట నాకెంతయు సంతోషదాయకము. మును
దను సీకరాకాల సందర్భమును సగర్వముతో జ్ఞప్తి
కొనుచుండును. ఇక నేనీ యుద్యోగమున 1½ వర్ష
కాలమె యుండును. కాని నాబాంధిలో జీవమున్నంతక
బ్రటిషు సామ్రాజ్యస్థాపన నిమిత్తమును, శిక్షపరిపా
విధాన స్థాపన నిమిత్తమును వంగదేశములు తమభారము
నిర్వహించుటతోయని యరయుచున్న యుండును శ్రీ చ!
గాంధీ సర్వ ప్రజలకును గావలసినవిషయముల
వలకు గౌరవమును సామ్రాజ్య పరిపాలన గాపాడుటయే
రము ముఖ్యముగా పోలేరుల చేతులలో నున్నది. ఇం
దొరతనము వారికి సుసేరకులును వారి సందర్శకులును ;
అందు చేత, మిశ్రమచక్షుధికారము వారి క్తిరీక కళంకము రా
వైందవులగు మిశ్రమచక్షుధికారము పాటు పడవలయును. కాని
నేను భారతీయుడ గాకపోయినప్పటికిని వైందవుల
ప్రేమతో నాదరించు దేశభాగములందు నచ్చటచ్చట శ్రీ
చక్రవర్తిగారిని నిమిషంబు బడి బసచేసి యున్నాను. ఆయి
చక్రవర్తిగారి సామ్రాజ్యమునందేయే భాగములందున్న
నను మిమ్ములను వారితోబాటు సమప్రజలుగా పరి
బ్రువనముగా మిశ్రమ ప్రవర్తించునను సార నమ్ముచును

మ్యూనిసిపల్ బిల్లు కాన్ఫరెన్స్ నోట్

అలహాబాద్ ఆగష్టు 31:— కాన్పూరులోని వీధులపై ప్రికెటు గిల్టు తంపితార్థనంపెను. రాష్ట్రీయ యేదుటనుగ్రాత్ర మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలును చప్పలము సాయంకాలమున కాన్పూరు పురవాసు లొకసభ దలచియుండిరి. ఈవిల్లునకు చాల ప్రాముఖ్యముకలదు. చే దీనిని చప్పించి, దీనిలో చేయవలయు మార్పు లేదై యెడల అట్టి నానినొక్క ఏకాభిప్రాయం లగుటకు ము కలంగజేయుటకు మ్యూనిసిపల్ బోర్డుసభ్యులను ప్రమాణులను సమావేశము చేయుట ముఖ్యమగు లెలక కాన్పూరులో ఇట్టి సభకు జరుపుటకు కొలదికాలః ఆహ్వాన ప్రికెటు పంపబడును. కానని నొక్కొక సభ సభ్యులు అదశ్యము దనుచేయ సాధ్యము.

యుద్ధాంతము:—ప్రస్తుత సంగ్రామమున
వ్యయ మధికముగా నున్నదనియు, అయినను నీ యుద్ధము
క కష్టములగునంత మొందజాల దనియు ప్రాకటమై
మే సంధిచేయవలయుననియు సాంగ్రామిక రాజ్యం
చుట్టచున్న యాత్రీకు డొకడు స్వాభిప్రాయములను
పరచెను.

సానిక వార్లు

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

1915 సం॥ శివరాత్రి సెల 1వ తేది.

వాయు భారము ఉత్తర ప్రాంతములందు తగ్గియును దక్షి
 ప్రాంతములందు హెచ్చియున్నది. ద్వీపకల్పములో వా
 యభజనము సాధారణముగా నుండు దానికంటె చాలావట్లు
 తక్కువగా నున్నది. బంగ. శాఖాత్మ ప్రాంతములందు ను
 యుండు సాధారణ స్థితిలో నున్నదిని చెప్పవచ్చును. ద్వీప
 కల్పములో లేక గాన దళియందు నియును లేకయును గాలి
 నున్నది. బంగ. శాఖాత్మలో వర్షజలము, ఒరిస్సాదేశ
 సముద్రతీరపు ప్రాంతములందు భారముగా నున్నది. వా
 చలము సామాన్యముగా నుండు దానికంటె తక్కువగాను
 ది. మధ్యయొడ్డుస్థితి కదలకటి సముద్రతీరమును, దక్షిణ
 రంధ్రము మార్పు లేకయున్నది. ద్వీపకల్పముయొక్క యుత్తర
 ప్రాంతములందు తగ్గియున్నది. తూర్పుసముద్రతీరపు అన్ని
 రంధ్రములందును తక్కువ స్థితి తక్కువగా నున్నది. సరా
 సముత్తముమీద కర్ణాటకములోగూడ తగ్గియున్నది. రాత్రి
 స్థితియొక్క విభజనమునియును లేక ఉన్నది. మొత్తముమీ
 డేమ సాధారణముగా నుండు దానికంటె అధికముగా నున్నది.
 ప్రదేశములందును ఆకాశమునందు నుబ్బులులేవు కొండు
 రంధ్రములందు వర్షము కురిసినదిగాని అంతరధృతియులం దొక
 కుండుడడలేదు. మధురలో 2-73 యుక్తులవాన కురిసినట్లు
 నియమమవుచున్నది. రాజధానిలో వాతావరణస్థితి చక్కగా
 నున్నది.

వాఙ్మూల తేజావాదీకారము:—కృష్ణాదిల్లా అత్తటి
జిడ్డి క. కృష్ణమూచారీయరగారికిని, విశాఖపట్టణము అద్దో
నల్ డిప్రీప్రముననబుష్టరాబర్త విలియము డేవీస్, వి.
ఎస్. గారికిని, అప్రీలున కవకాశముగల కబాలతో సా
వాఙ్మూలములను స్వయముగ వాండ్లయభావలో (వానిక
ట కధికార మియ్యబడెనది.

సానిక సంస్థలు, ఆరోగ్య సంరక్షణము, —
 ౧౯౧౨ వ సంవత్సరమున, సానిక సంస్థలకు మ్యునిసిపాలిటీ
 లను, ఆరోగ్య సంరక్షణార్థమైన వికేన కార్యములను కాని
 సంవత్సరములలో ముగించుట కనుకూలముగా చేర్చబడుచు
 యావత్సకతనుబట్టి యొకటివేలం నొకటివేలవ నుపకరి
 చి ముగింపఁదలసియు, ఆపనులనుండిపులను తమకు తెలిపి
 స్త్రీయ నిధి నండి ప్రతివార్షిక సామాన్యము పొందవచ్చు
 యు, ఆపనులను గూర్చి ప్రత్యాధిక కార్యనివేదికలందును
 నింపవలెననియు ప్రభుత్వమునా రాజ్ఞాపించియుండిరి. ఆకా
 ర్యమును డిప్యూటీ మేడికల్ అంతు సానిటరీ ఆఫీసరుగ
 కమిషనరుతోఁగాని యాలోచన ననుసరించి చేయుటకు
 ప్రభుత్వము నా ర్థపుడు మరల నాజ్ఞాపించి
 చున్నది. మరియు 1913 వ సంవత్సరములో కల
 మొదలగు వ్యాధులు రాకుండ చేయుటకై పల్లెటూళ్ల కి
 వనకులను బాగుఁజేయు నిమిత్తము ప్రయత్నింప జూ
 సాధ్యమగు నెడల 500 నూకులను పంపుట మొదలై
 నెట్టి బాగుఁజేయుటకై రాష్ట్రీయనిధి నండి 5 లక్షల రూ
 యల నిచ్చుటకు నిశ్చయించుకొని, ప్రభుత్వము నా రా
 స్త్రమే యనంతపురముజిల్లాకు తప్ప తక్కిన జిల్లాల కన్ని
 కిని ఆసంఘమున 2.65 లక్షల రూప్యములను పంచి
 యుండిరి. ఇట్టి యేర్పాట్లు జిల్లాయొక్క ఆరోగ్య సుఖ
 ని కార్యక్రమములో చేరక పోయినను, పల్లెటూళ్ల యా
 గ్యమునకు సర్వ సామాన్యముగ సంబంధించిన యేర్పాట్లను
 తిని గుఱించియు జిల్లాబోర్డుల పైనిదెట్లు పానిటరీ క
 మిషనరుతో నాలోచింపవలెనని ప్రభుత్వమునా ర్థపదజ్ఞాపించి
 చున్నది.

విన్నపము.

కృష్ణజయంతిగాను శేషదినము మాకార్యా
లయమునకు సెలవుసంగుటనుజేసి మాప్రతిక
లేపు ప్రకటించుట లేదు. సంపాదకుడు.

విషయానుక్రమణిక.

గాదె (ఒకకథ)	2
వృత్తాంతలేఖలు	3
పోలీసువారి కృష్ణజయము	4
స్థానిక వార్తలు, పోస్టాఫీసులు, జ్యోతి కెట్టు	5
ప్రధానవ్యాసము:-	
శ్రీకృష్ణజయంతి	6
విరోచి మహాసంగ్రామము	
విదేశీయ తంత్రీవార్తలు.	7-8
దేశీయ తంత్రీవార్తలు	8-9
ఇంగ్లీషు తెలిగములు	10-11-12
వృత్తాంతములు (క్రిడావార్తలు, సమకాలిని సాయములు)	13
జాబులు, కృష్ణజయంతుల సంఘము	14
చిత్రపటము:-	
సత్యోద్ర, సమస్త సింహ గారు	4

ఆంధ్రపత్రిక

1915-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 1-వ తేది
బుధవారము

శ్రీకృష్ణజయంతి.

నేటిదినము మహానుభావుడు కృష్ణుడు జన్మించినదినము. ఆతనిమహాతేజా బీయాశ్వానర్తముపై వ్యాపించి ధర్మసంరక్షణ మొనర్చిన సర్వచారిత్రమును సంస్కరణకు రాదగిన సుమూహూర్తము ఈదినపు సీతకర్ణమున నిమిషియైనది. ఆసేతు హిమాచల వాసులగు హైందవులు ఆదినన్నిమేషమునకై ఓక్షతో నెదురుచూచుచున్నారు. ప్రతివ్యక్తియొక్క హృదంతరాళమునను చిన్నికృష్ణుని కోమలరూపము చిత్రితమయియున్నది. ఆరూప మంతయై యింతింతయై అంతయై అంతంతయై బ్రహ్మాండమున్నింటి ప్రత్యేకపును దానేయగువరకును బెరిగి విశ్వరూపంబగుటను తల్లియశోదకును భక్తులగు అక్రూరబలి ప్రహ్లాదులకును, చుట్టంబగు క్రీడికిని చూపినరీతిని తమకును ప్రత్యక్షముయి దర్శనమిచ్చి విశ్వరూపంబును నామహానుభావుడు చూపునుగాక యని జకతపముల ప్రతనిష్ఠలకాలము గడపు మహాభక్తుల దినములు గలించిన చరిత్రకు జేరినవి. యథాశక్తి యను మహానూత్రపు శరణజొచ్చి యాచారమాత్రమున నుపవాసము లొనర్చుచు పూజలుసేయుచు కాలహరణ మొనర్చి తమ్ము తామ వంచించుకొనుట మాత్రమేగాక లోకమునుగూడ తమకేసో గొప్పగుణము గలదని ప్రమోదజేయునీతి మనసంఘమునకు సంప్రప్తించినది. కృష్ణుడు కర్మయోగమును లోకమునకుత్కృష్టరీతిని బోధించిన మహామహానుభావుడు. యుద్ధరంగమున కురుపాండవ సేనామధ్యమున నిలిచి లోకమునందలి మోహముచే బంధువుల యందలి ప్రేమచే, గురువులయందలి భక్తిచే, పిన్నులయందలి వాత్సల్యముచే యుద్ధోత్సాహము దొరంగి దేహము చెమర్చి గాండినము జూత మహోన్నతజ్యము పైకొన నిర్విణ్ణుడై నిలిచిన యాయుధునునకు జ్ఞానప్రదాన మొనర్చి ధర్మరూపమును బోధించి, నిష్కామకర్మ ఫలముల నిరూపించి ఆతనిని లోకపరిణామ ప్రవాహానువర్తింజేసిన దివ్యపురుషుడు. ఇట్టి మహామహా డాదర్శ ప్రాయుడై మనసంఘమునకు పరిణమించుట సహజముగా జరిగియుండవలసిగది. కాని మన ప్రత్యేక ప్రకటిత కారణముగనో మనచారిత్రక పరిస్థితులవైప కిర్దిముననో మనమితనిని విగ్రహమాత్రుని జేసి

నీలలోముంచి పాలలోముంచి యష్టము వచ్చిన రీతిని హింసించ దొరకొనినాము. ధర్మసంరక్షణార్థము యుగయుగమునందును నే నుద్భవించుచుండును. ప్రతిధర్మకార్యమునందును నేను యాపము వహించుచుండును. నేను తప్పు చేయలేదు. నన్ను నమ్మి ధర్మానువర్తి యగు నకునకు చేరుచింతలవసరము కావు. అని ధర్మస్వరూపము నీతడు నిర్వచించి తనయందలి మహాశక్తి మూలముగా మన వెంటనుండుటను మనము మరది మనకర్తవ్యము నెరుంగక లోకవ్యామోహితుల ముని ఆతని చిహ్నించు నీ నాడైనను ఆతనిపుణ్యచరిత్రనున్నది అచరిత్ర కనుపరచు నుత్తమమార్గముల ననలుచి ప నిశ్చయించక మూఢాచార మాత్రమును శరణ్యముగా గొనుట మన ప్రాచీననాగరకశారవ మునకుగాని మన ప్రస్తుతవికాసమునకు గాని మన భవిష్యదుద్ధరణ మునకు గాని యుచితముగా గన్పించును. అన్నిహైందవ జాతీయోత్సవములవలెనే ఈ కృష్ణజయంత్యుత్సవమును సంస్కార మందవలసి యున్నది. ఈభూమియొక్క నాలుచెరుగులను నేటి దినము ఆమహామహాను చరిత్రోద్యమము, చరిత్రాగానము చరిత్రాప్రదర్శనము నవీనసరణి ప్రతిధ్వనింపవలసియున్నది. శిష్టులను సురక్షించి దుష్టులను ఖింపించిన ఆమహావీరుడు, కారవదురుద్యోగమును భంజనము సేయుటకై భారతాదీపంబి భారతాంతమునరకును సర్వకార్యములను సయమ స్ఫూర్తితో నిర్వహించిన ఆమహారాజనీతి ధురంధరుడు, బంధువు నచిపుడు గురువు నన్నియు నై యుద్ధనినివిజయనిగా నొనర్చిన యామహాసఖుడు, లోకచరిత్రమున మహోత్తమ ప్రఖ్యాతిని గలిన గీతాకావ్యమును రచించిన ఆమహానిర్మాత, రథముపై నను నీటిలోపలను నీటి నెలుపలను నన్ని దేశములను సత్పురుషులకు తోడునీడ యైచెలంగుచు దీనయగు దాళదీక్షుకూయి యాలించి యభయంబొసగిన ఆధర్మస్వరూపుడు నేటిదినము ప్రతిహైందవుని హృదయమునకును ప్రత్యక్షమై ధానితనవిత్తస్పర్శచే వ్యాపూహ విరహిత మును బలవత్తరమును జేయు కల్లాతనిదీపితమును మన నము చేయుట మన కెల్లరకును విధియయ్యున్నది. ఈవిధిసంతమాది తీర్చెదలో యెంతకుంది నిష్కామకర్మయొనర్చి లోకక క్షియగు ఆమహాశక్తియందు విశ్వాసముంచి ఎంతటి కష్టములడ్డినను ఎంతటివృత్తులు సంభవించినను సురకుగొనక స్వధర్మాచరణ యుగే కాలమును జీవమును గడుపుటకు స్వప్రయత్నములును చేయుదమని నేడెవ్వరు నిర్ణయించుకొందురో వారే ధన్యులు. వారే కృష్ణజయంత్యుత్సవమును పరమానందమున జరిపింవారు. వారే కర్మభూమి యగు నీ భారతమాతప్రియపుత్రులు. వారే ఆభగవానుని ప్రేమభక్తులు.

శ్రీయత కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డిగారు ఇటీవల మైసూరునం దాంగ్ల భాషలో ప్రకటితముగు ఆర్థసాధకపత్రికకు అభినవ విశ్వవిద్యాలయ స్వరూపమునుగురించి వ్రాసిన వ్యాసముయొక్క సారాంశమును ప్రకటించితిమి. అందులో రెడ్డిగారు ముఖ్యముగా మనకిప్పుడు కావలసినవిద్య నూతన శాస్త్రవిద్య యనియు ఆవిద్య దేశభాషలలో దప్ప నితరభాషలలో నేర్పుటవలన నుపయోగము లేదనియు ననవసరాడంబరములమీద ననగా కట్టడములమీద పైపూత మీద ద్రవ్యమును దంకగ చేయక ప్రతిమానపునకును విద్యచేరుటకు తగిన ప్రయత్నములు జరుగవలె ననియు స్పష్టముగా, దృఢముగా, నిర్దగ్ధముగా తెలియ జేసియుండుట మాచమవరు లెరుగుదురు. ఈసందర్భమున రెడ్డిగారును వారిసోదరుల మగు మనమెల్లరమును

నుష్ఠింపించుచుండు దేశభాషోపయోగము తప్పక విషయవంత మగు నని సూచించుట కొకప్రబల నిదర్శనము వెలువడి యుండుట సుభావనాము కాంగ్రాయందు గురుకుల విశ్వవిద్యాలయము గలదు. అచ్చట రసాయనశాస్త్రము బోధిక బడుచున్నది. ఉత్తమపరీక్షకు నిదికాక మరియూద విషయములు గలవు. బోధించునది ఆర్యభాయందు. అందుచేత నచ్చటి విద్యార్థుల రాసాక విజ్ఞాన మేరీతినుండునో పరీక్షించుటకు లా రురాజకీయ కళాశాలలో రసాయన శాస్త్రోపాధ్యాయులగు హన్స్రత్ రాయ్ ఎం. ఎస్. సీ. గ పూనుకొనిరి. వారి యభిప్రాయానుసారము హైందవ విశ్వవిద్యాలయముల నెచ్చటనైనను రసాయన శాస్త్ర పట్టపరీక్ష నందినవారిలో నీ కాంగ్రావిశ్వవిద్యాలయవిద్యార్థు లెవ్వరికిని తీసిపోదు. ఇతర దేశీయ విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులతో సమానత్వము క్రమముగా నందగలదు. దేశభాషల కింతకుకై నిపు డెక్కవలయును యోగ్యతాపత్ర ముమని మే మనుకొనజాలము. ఉపయోగము కదా బలము హెచ్చుట. కావున గా. రా. గా. యజుగా రొక వకను సీ ఆర్. రెడ్డిగారు యొకవకను పరిశ్రమచేసి వారు బ్రీమ్ ఫణాలలోని విశ్వవిద్యాలయములను విడుదల మైచూరు విశ్వ విద్యాలయమును దేశభా విద్యాలయము లొనర్చి విషయలగును గాక కోరుచున్నాము. ఒక్క కర్ణాటక దేశంబుకొన నారంభించెనేని ఉత్తమ విజ్ఞానము తనంతటనే యగుననుటకు సాధియము

నేటివార్త ననుసరించి సర్. ఎస్. పి. సింగ గారు మనదేశీయ మహాసభా సమావేశమునకు సంవత్సర మధ్యక్షత పహింపవలసినదని బొంబయి హావూన సంఘమువారు తీర్మానించి నాక తొమ్మిది కాంగ్రెసు కమిటీలో నిలిచిది వీరి యెన్నుకొనినవి కావున వీరినిర్వచనము ప్రస్తుత దేశీయ మహాసభయొక్క యంగనిర్ణయము ను సరించి కొంచె మించుమించుగా హైందవభూయొక్క సంపూర్ణామోదముతో జరిగిన దని చెప్పవలసియున్నది. ప్రతిభులును దేశముయొక్క యన్ని భాగముల నుండియు విచ్చేసి దేశీయమసభను నెప్పటికంటె నెక్కుడు జయప్రదము జరుపుటకు తోడ్పడుదురు గాక యని కోరవలయున్నది. కాని యొక్క పిషయము మాత్రము దేశభాష మానులందరకు కొంత విషాద ముండకపోదు. ఇప్పటికి కడటి సమావేశమున చేయబడిన అంగనిర్ణయ విషయక తీర్మానమును దానివిచారణ కనియేడిన కమిటీవారాగోచింపకుండుట నిజముగా నాయుకులలో కార్యపరత్వము లేదనియో త క్షిప్తములేని విషయమును ఎంత యవసరమైనదా నైనను ఎంతన్యాయమైనదానినైనను చర్చనా తెచ్చునంతటి యదారభాదము లేదనిరె సూచించుచున్నది. ఈరెంటు నేది కారణమైన మయభివృద్ధికి ప్రబలాంతుకమే యగునను సందేహములేదు. ఇప్పటికైనను నాసంఘమున మేల్కొనిన మంచిది.

మైసూరు దినదినమును తపస్వశక్తిని చక్కగ్రహించుచున్నది. భూమధ్య సంస్థాన మగుట జేసి రేవుల యనుకూలము లేనిదై అట్టియరుకుములను కలిగించుకొను నుద్యమమును ప్రారంభించిది. సంస్థానము నందలి పత్రికలాయుధ్యమనుత్యాహమున బ్రకటించు చున్నవి. సంస్థానపైల్వే పరిపాలనాదృష్టి యంతయు పశ్చిమము

విరోధా మహా సంగ్రామము

ఆస్తి యా వారు దారుణముగ తలపడియోడి పోవుట.

మిత్ర మండలి వారి ఫిరంగి దళములు భీకరముగ పోరుట.

జర్మనీ వారు సత్వయపరుచుకొనిన పన్నాగములన్నియు భిన్నమగుట.

ఆస్తిలియ వారు యుద్ధ పరికరముల నిర్మించుట.

గర్. ఎస్. పి. సింహగారిని కేరళమున జన సభాధ్యక్షునిగా నియోజించుట.

ఇంగ్లండు

నావికాశిక్షకుల యోగించు నోడ.

పడవ మునిగి పోవుట.

లండను ఆగస్టు 30:— పీర్ ఫీటువద్ద కార్లకావాను యోడపడవలలో నొకదానికి యొక పైదండన తగులుటవలన మధ్యకు పగిలి వెంటనే మునిగిపోయెను. ఈయోడపానికా పడవకు శేర్లుట టిఫ్ దొంగింప బడునది ఒకయుద్ధాగియో 16గురు పాఠకులను మునిగిపోయిరి. నలుగురు మాత్రము రక్షింపబడిరి.

ఫ్రాన్సు

బ్రిటిషు వైమానికులు ఫ్రాంచి వారికి దోడ్పడుట.

లండను ఆగస్టు 31:— పీల్ మార్షల్ గవర్నర్ ఫ్రాంచి గారిట్లు వెలుపుచున్నారు. ఆగస్టు 18 తేదీ మొదటకొని బ్రిటిషు వారి సేనాముఖమునందు మంతుగను మాలిము (వేల్పు) బడుచున్నది. శత్రు విమానములను క్రిందికి దిగవచ్చునట్లు తేసి తిమి. లాంగ్ మార్కువద్ద ఫిరంగుల ప్రయోగించి యొక రైలు బండిని తగుల జెట్టితిమి. హార్థర్ స్టన్ వనము మీద ఫ్రాంచి వైమానికులు పడినపుడు మన వైమానికులు వారికి దోడ్పడిరి.

ఫిరంగి యుద్ధములు.

లండను ఆగస్టు 31:— ఆగ్నాయవద్దకు క్వికవీరీసువద్దను ఫిరంగి యుద్ధములు జరిగెను. క్వికవీరీసువద్ద మనము ఫిరంగుల ప్రయోగించుటవలన శత్రుకందకముల శిథిలములైనవి. జర్మనీవారి శిలిరములకు దాకిరి. ఆగ్నాయవద్ద శత్రువుల ఫిరంగుల ప్రయోగించుటకు పలుమారు ప్రయత్నించిరి గాని ఫ్రాంచివారి ఫిరంగు

నెక శేపుచేరు నాదర్మముపై కేంద్రీకృతము కావలెననదను సభిప్రాయము వెదజల్ల బడు చున్నది. తదర్థమయి సంస్థానము రైల్వేపరిచాలనను తనచేతియందే యంచుకొన నలసినదని సలహాలు ప్రారంభమయినవి. దక్షిణ మహారాష్ట్ర యిరువదారి వారు గోవావరకును మార్గమును వైచిగోనియుండుటచే నాశేపుయొక్క ప్రాముఖ్యమును తగ్గింపల్లరగటను మైసూరువారు తెలిసికొను చున్నారని. పశ్చిమతీరమందొకానొకప్పుడు ప్రముఖమై యుండి ఇప్పుడు శిథిలముకా జొచ్చియుండు భట్ల శేపునకు ప్రవేశము కలిగించుకొనుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి మైత్రి యాదార్థ్యములచే సయత్న పడవలసినదని వక్కలిగరపత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఈ వ్యాపార యుగమున విజృంభింప నెంచు శల్లహజకును సముద్రమార్గ మత్వన సరము. కావున మైసూరువారి ప్రయత్నములు స్వాభావికములే నుగును. వారికి విజయమగును గాక యనియు వారు మార్గవర్ధకులుగా ని దక్షిణ యిండియా యంతయు ప్రవృద్ధి మార్గానురక్త మగును గాక యనియు కోరుచున్నాము.

ఆంధ్రవణిగ్యుని గొప్పదానము.

గుంటూరు వాస్తవ్యులగు తునుగుంట సాంబయ్య వాహుకారుగారు తువును హైస్కూలునకు రు 10,000 ల వెలగల భవనావళిని నిచ్చిరి. ఈ సొమ్ము వసూలుచేసి ఫిర్యాదీనికొని అందువలన వచ్చు నాదాయము నాపాఠశాలా పోషణమునకు వినియోగించుటవలన ఫిర్యాదీని వినుట కెంతయు సంతసించుచు న్నారము.

లద్దానిని దర్శించుచేసెను. అయినందున వాస్తవమునందు ఫిరంగి యుద్ధము జరుగుచున్నది. అని పొరిసువంతు బ్రకటింపబడెను.

మిత్రమండలి ఫిరంగుల ప్రయోగించుట.

లండను ఆగస్టు 31:— పారిసు— పశ్చిమరంగమున మిత్రమండలివారు బహు శ్రీవముగ ఫిరంగి యుద్ధమును పడపుట కేటి ప్రకటననుండు గమనింపబడిన విషయము. శత్రు కందకముల మీదను ఆశ్రయములమీదను శిలీరముల మీదను విరువకుండ రాత్రియంతయు ఫిరంగుల ప్రయోగించబడెనని ప్రకటింపబడెను.

వైమానికునికి దెబ్బతగులుట.

లండను ఆగస్టు 31:— ఫ్రాంచివారిలో పేషి మార్షల్ నిపుణుడగు కార్పెంటీరన్సు నాతడు వైమానిక పటాలమున నుండెను. ఈతనికి మరెయ్యక విద్యుత్ వాటిలెను. ఈతడు తన విమానముతో క్రిందికి దిగి తొందరపడి తొడను విరచుకొనెను.

ఆస్తిలియా.

మందుగుండు సామానుల తయారు.

సిడ్నీ, ఆగస్టు 30:— యుదుగుండు సామానుల నాస్తిలియావారు విశేషముగ తయారు చేయుచున్నారు. ఆస్తిలియావారి చిన్న శస్త్రాగ్రములను తయారుచేయు కర్మాగారమునం దిరుతెగతపారు పనిచేయుచున్నారు. ఇందువలన సరకు యెక్కువగ తయారగుచున్నది. న్యూ సౌతువేల్సు వార తనమువారి కర్మాగారములందు చిన్న ఫిరంగుల తయారు చేయుచున్నారు ఈ ఫిరంగులు మిగతదేశములవారు చేయుచున్నవానితో సమానమైనవి.

ఆస్తిలియావారి యుద్ధ ఋణము.

మెల్బూర్న్ ఆగస్టు 31:— ఆస్తిలియావారు 2 కోట్ల యుద్ధ ఋణమును దీరు నెంచిరిగద. ఇందు మొదటి వాయిదాకు గావలసిన 50 లక్షల కంటె నెట్లకు సొమ్ము నిచ్చుటకు సిద్ధపడిరి.

రుష్యా

రష్యావారు వైరుకకు బోవుట.

జర్మనీవారు పూర్వముల మాన్యుట.

లండను ఆగస్టు 31:— వెల్స్ గ్రాడు— శ్రీ డిక్ స్ట్రాటు నకు పశ్చిమభాగమున శ్రీవము పోరాటము జరుగుచున్నది. యెకాక్ న్యూహాల్ రైలువద్దను బిక్సువోల్ అను గ్రామము వద్దను జర్మనీవారి కేకలమున మనవైరిడిరి. డిక్ స్ట్రాటు జిల్లాలో కొన్నిచోట్లరుష్యావారు శత్రువులవైరుబడుచున్నారు. విల్నావద్ద పోరాటము జరుగుచున్నది. సేనాముఖ మెప్పుటి వలనే యున్నది. నీవెల్ మొదట నీవెల్ వనమున సేనాముఖమునందు రుష్యావారు వైరుకకు బోవుచునే యున్నారు కాని ప్రత్యేకముయొక్క వైరుక భాగములవారు శ్రీవముగ బోరుచు లిప్పిక్కువద్ద శత్రువుల కమిత నష్టమును కలుగజేసిరి. పూజానీ మొదలు గోడొట్టునరకున్న సేనాముఖమున జర్మనీవారు పయిపడ ప్రయత్నించిరికాని మనవైరుముయొక్క వైరుక భాగముల వారు వారిప్రయత్నమును కొరసాగ నీయలేదు. వాడిమారు వారికెదురుగా పొంతిములందు శత్రువులు తమ పూర్వములను మార్చిరి. వారు వైరుకు చున్నారు. స్విస్ నది యిరుపార్శ్వములను పోరునడుచుచున్నది. అది బ్రకటింపబడెను.

రుష్యావారి రాజ్యాంగ జీవితము మార్పునందుట.

లండను ఆగస్టు 31:— వైరుక సరిఫరాల కలహాయిషీ చేయు నుపసంఘములలో కార్మికవాదుల ప్రతిఘటనగూడ

తేబ్బుటకు రుష్యాలోని సామ్రాజ్యసంస్థానమునామిత్తానొంది. ఇందుములమున రుష్యావారి రాజ్యాంగ జీవిత మెంతయు మార్పునొందెనని వెలియుచున్నది.

ఇటలీ

ఇటలీయ వారు ముందునకు బోవుట.

రోము ఆగస్టు 31:— సాల్యూబియో పర్వత కభామున నున్న స్థానముల కెదురుగనుండి ఏకుశల యుదుగుల యెత్తుగల సీస్తాపర్వతశిఖరమువంక నిటాలియావారి కావలిగటము ముందునకు వెల్లిరి. కభాములందు కాల్బంటుల బలగమును ఫిరంగులున్నట్లు వారికి దెలిసెను. శత్రువులు శ్రీవముగ నికో ధిరచినను యిటాలియా వారి స్థానమును వశపరచుకొనిరి చాలదినము లూపకుండి కాల్బియావద్ద శత్రువు లిటాలియావారిమీద శ్రీవముగబడిరి. కాని వైరుకకు గొట్టబడిరి. వెల్స్ గ్రాడును వాటి ఇటాలియావారు పోయిరి. ఇందువలన వెల్స్ కభామునందు ఇ సారీలో ఏకువభాగమున కండిన మార్గము కట్టుబడెను. లాల్మీసువద్ద ఇటాలియావారింకను ముందునకు బోయిరి. ఇ-లియకాక ఇటాలియావారు కార్లొవీరభూములం వాస్త్రియావారి గను క నైపుణ్యమున నోడించి వాటికందకముల బట్టుకొనిరి. ఈకందకముల సాధన సానుగ్రహింపడు మాతులైన యోధులతోడను నుండి యుండెను. బ్రిటిషువద్ద రైలుస్టేషనులమీద బొంబుల వేయుచు నిటాలియావారి వైమానికులు యరుకుగ కార్యముల పడపుచున్నారు. అది బ్రకటింపబడెను.

జర్మనీ

ఘెంటుమీదికి విమానములు పోవుట.

అంస్టర్డాం ఆగస్టు 31:— ఘెంటువద్దకు వైద్యవీమానాశ్రయము మీద శిలీవారమునాటి తెల్లవారు గట్ల మాడు గంటల కొక వైమానికుడు బొంబులవేసె నని సర్వంజెంటు నుండి వెలియవచ్చుచున్నది.

చెన్నపురి

“మదరాసు” వైద్యపుబోడ

ఉదక మండలము ఆగస్టు 31:— ఈయోడ వైద్యమా సింధుకాఖయండి 112 బ్రిటిషువైరుబలకు 306 హైందవవైరుబలను దీసికొని 30 తేదీకి బొంబాయి వచ్చి చేరెనని యోడ నాయకుడు శ్రీగన్న గారికి లింతిద్వారా వెలియజేసెను.

తిరునల్వేలి జిల్లాబోర్డు.

తిరునల్వేలి ఆగస్టు 31:— కల్లడాకుచి, అంబన మద్రము యూనియనులు మ్యూనిసిపాలిటీలోగ మార్పుబోర్డువారు నిరాకరించిరి. చిరుడుపత్రికుండి తెక కాశికరకు ఇవనవారి ఆకర్షకుండి.

ఒక కొండ విలువ కోటిని మించుట.

కల్లి కొండ వెవైంబరు 1:— వెట్టకోన్డు రిఫార్యుకు పత్రికకు యునాదుకండి యొకవిశేష ఇంటులవారి నెను, గత శుక్రవారమునాడు అఖిలతోటలో పంచేయు కూలివారి సమీపమున ప్రవహించుచున్న ఏటికడదొరి బిగరగనరుచున్న కోతి ఆకర్షకుట బిలికిగి మాడగ నొకకొండ చిరుగ యొక కోతిని మించుచుండెను వారు పరుగెత్తి సమీపమున వైద్యకాలలోనున్న టి. టి. బాస్సుకు వారగారిరి పిలిచి ఆయన నాయగు సాయులు తుపాకీకాల్పెనుకొని ఆభిరుగ సరకుచేయక కోతిని మించుచునేయుండెను. ఆయనపుండువసారి మరల తుపాకీకాల్పుగా పోచియన మహాగ్రహమున తలపత్రి యాది కోతిని కదలింపి అనికి దుమికి దొరగారిభూమికి గాపాగెను. దొరగారు చలింపకుండ మరెయ్యకనారు తుపాకీని కాల్పుగా నా పాముతల చీల్చుకొని పోయినది. ఆపాము నీట బడిపోయింది. ముగ్గురు కూలివారి ద్రవిక కష్టముమీద నా చచ్చిన పామును నీటిలోనుండి గట్టుకు లాగి, గుండ్లు తగిలినగురుకు నున్న ము మీద మాత్రమే కనబడినదిగాని అనికి పోనేలేదు అది 15 అడుగుల పొడుగున్నది మనమ్యూని సులభముగా మింగగలదు.

విక్టోరియా ఘోషా వైద్యకాల.

ఉదక మండలము వెవైంబరు 1:— ఈ వైద్యకాలకు గౌరవ కార్య దర్శిగా నున్న కాపు బహదూరు టి. వారాయణస్వామి సెటిగారు రాజీనామా యిచ్చినందున వెట్టిగారి స్థానమున జి. ఏ. పల్లెశుమగారిని శ్రీ గవర్నరుగారు తక్కిన పరిపాలకులను నియమించిరి.

అమోఘ అక్షయము 31:— మూల్యము జిల్లాలో కొట్టు
లో జరిగిన బంధిపోయిన వర్షమున కింపించిన పట్టుకొనిరి.
వీరితో నొకడు అపూర్వముగా నుండుట కంగీకరించి పంగలు
లన్నియు చెప్పి వేసెను.

సీమా

మానసియులగు చొబలుగారు.

సింలా ఆగస్టు 31:—మానసియులగు ఎం. బి. చొబలు పి. జి. ఐ. గారు పట్టికసర్వేయ కమిషనులో నియమింపబడినందున వారిస్థానమున 1-11-1912 న మా. సర్. పి. డి. పాటన్ కే. పి. ఐ. ఇ. గారు బొంబాయి గవర్నరుగారి కథ లో నభ్యర్థనగా నియమింపబడిరి. ఇపుడు మా. చొబలుగారిని మరల బొంబాయి గవర్నరుగారికథలో జార్జి చక్రవర్తిగారు నభ్యర్థించి నియమించిరి.

యద్ధ తంతివార్త.

సింలా ఆగస్టు 30:—ఇండియానుండి గారి కిర్రాజి పత్రికగారికి 30 వ తేదీని యొకరింద కంటివార్తవచ్చి.

తూర్పుకలిసియాలో (కొత్త ఆఫ్ఘాన్) జర్మను ముట్టడి అభివృద్ధిచేయుచున్నది.

రహస్య

రిగ్రాప్రాంతమున మారుమూల కలగలేదని రహస్యవార్త ప్రకటించిరి. వెండిరకస్థానము వైపున విడుదలపోరాటముజరిగిన ప్రాంతమున మిలటరీఫోర్సును దారిద్ర్యమునకు నెక్కువల చేసి కేట్రువులు యత్నించుచుండిరి. బిల్లుకు కేంద్రమున (ఫే చిక్) స్థానమున పత్తియమునున్న స్థానమునండిన రహస్యసే కలు మరలత వెనకకు పోవుచున్నది. బిల్లి యం నీమెన నడులకు మధ్యమున కేట్రువులు తీర్మాన తలపడుచున్నారు. కుక్రవార జనవారముల పాడ్చిరి. జమరంగమున భయంకరమైన పోరాటము జరిగెను. పాడ్చిరిజియా నేట్రాగ్రామమునపదారి వై బిల్లుకు 30 మైళ్లు ఈకాన్యముననున్నది. మధ్య నీమెన నుండియు, చోబున బ్రెవెట్టుకు మధ్యనుండి రంగమునుండియు రహస్యసేనలు వెనుకకుపోవుచున్నది. హియాకస్థానకు కేంద్రమునను, చీలొపిక్తె అరణ్యపశ్చిమ సరిహద్దును, బ్రెస్టులిటా విమర్శన కేంద్రమునను, కొలిన్తెట్టున రోడ్లవై నన్ని కేట్రులు ముందుకు విశేషమారముపోగలిగిరి.

నాయా చేరుకొనుట.

గ్రాడ్చుకు 20 మైళ్ళ పశ్చిమమునున్న ఒక ప్రదేశము ను జర్మనులు చేరుకొనిరి. బియాల్స్టాక్ నకు 30 మైళ్ళ తూర్పుననున్న మరియొక ప్రదేశమునగూడ వారు చేరుకొనిరి. బియాల్స్టాక్ నకు ప్రకటించిరి. ఇంతేగాక వారు నాయాన తీవ్రతనమున పూర్వపట్టణమున గూడ సమీపించిరి. బియాల్స్టాక్ నకు అన్నీయమునను, బీర్ స్కూనకు ఈకాన్యమునకు ఈనది యొక్కది. బెస్టులిటానున్నదను తూర్పుననున్న బిలొవిజన్కూ ఘోరారణ్య తూర్పుచివరను జర్మనిసేనలు సమీపించినవి. కొలిన్తెట్టున రహస్యవారిని వెంట దరిమిలిమని జర్మనివారు తెలియజేసినది.

రహస్యవైద్యములు తమ స్థానముల మార్చుట.

కేట్రువులు బ్లోడిమిర్ వొలికెస్కవద్ద తమ ప్రధాన స్థానముల మార్చిరి. గెరిషియాగోనున్న రహస్యవైద్యము డిక్షిజియాగ వైద్యముల మరలించుటకు లూకెట్టున తిరిగి ముట్టడి సలపుటకు వీరిట్లుచేసిరి. అందుచే రహస్యవారు తమ వైద్యస్థానముల మార్చిరి. రహస్యవారు ప్రకటించిరి. తూర్పు గెరిషియాలో అప్పకబగ్, జ్లోబలివ, సిప్టరులవద్ద కేట్రువులు ఎదిరించిరి. లెంబర్గునకు 50 మైళ్లు తూర్పుననున్న బ్రెజానన కేంద్రమున ముట్టడి అతి తీవ్రముగ నుండెను.

అప్రియనులు బ్లోడిజో నాక్రమించుకొనుట.

అప్రియాపొలిట్లు ప్రకటించిరి.—రహస్యము బ్లోయి చోవై మొదట ఫీరంగులు చేసిరి. తరువాత మేము వానినాక్రమించుకొంటిమి. వారిని ప్రైపావైనున్న బజ్ జల్ నరకు తరిమితిమి.

ఫోన్ న్యు.

రెండుప్రక్కలకు ఫీరంగులు తీవ్రముగ కల్పబడినవి. చేరన్ నగరమున రి గురు జర్మను సయిననునకులు ముట్టడింప నెత్తించిరి. గాని సభలికృతనునోధులుకాలేదు అనిఫోన్ న్యు నుండి తెలియ వచ్చినది.

ఇటలీ.

ఇరపార్శ్వముల ఫీరంగివల్ యద్ధములు జరిగినవియు కొన్ని అప్రియావారి కండకముల పట్టుకొంటిమియు ఇటలీ వారు తెలియపరచిరి.

భూకంపము.

సింలా ఆగస్టు 31:—చేరన్ లో నేడు చేరనకు భూకంపము కలిగియుండెను.

వైద్యసహాయసంఘపు మోటారుబస్సు.

సింలా ఆగస్టు 31:—రయతుల్లా ఇశాంబాద్, సర్దార్ వైద్యసహాయసంఘపు మోటారుబస్సు నిమిత్తము చంపా చేసిన 88729 రూపాయలు కల్పచూరు మహాశాసనము వారతనమువారి కోసగిరి. శ్రీరాజప్రతినిధిగా రంగీకరించిరి.

వైజాముగారు 500 రూపాయల మొనగుట.

సింలా ఆగస్టు 31:—హార్డింజి ప్రభిక్షకుల కృపాము లకు భవము సమకూర్చునిమిత్తము ఆడినఆటకు పిల్లలకు బహు మతుల క్రింద వైజాముగారు 500 రూపాయల సొసంగిరి.

ధేరా వైదికవైద్యశాల.

సింలా ఆగస్టు 31:—ప్రభులకు గౌరవములకు తగిలి వారికి చికిత్సచేయుటకు ధేరాలో శాస్త్రవైద్యశాల ఏర్పడినది. య 9000 లను వ్యయముచేసి ముగారుకయ్య అమర్చబడినది.

50000 సిగరెట్లు

సింలా ఆగస్టు 31:—పాకిస్తానున అన్ని పోట్లను వైద్య శాలలోనున్న వారికెగురు 50000 సిగరెట్లు పంపబడినవి.

వైజాముగారి వదాన్యత.

సింలా ఆగస్టు 31:—వైజాముగారు ఢిల్లీనగరమునుండి బయలుదేరిపోవుటకు ముందు య 10000 లను శ్రీ రాజప్రతినిధి గారి యధీనముచేసి ధర్మవినియోగము చేయుటకు కోరిరి.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయము.

సింలా ఆగస్టు 31:—మూ దక్కాగ మహారాజుగారు నేడు మధ్యాహ్నము సిమ్లాకువచ్చి పీఠుభ్యుండురమున విడిసి హిందూవిశ్వవిద్యాలయ విషయములయందు సమకూలుముగ పరిష్కారమొనర్చి ఫిబ్రవరినెలలో కాశీనగరమున విశ్వవిద్యాలయ భవనమునకు పునాదిరాయిని వేయుటకు శ్రీరాజప్రతినిధి గారి నాహ్వాన మొనర్చెదరు.

ఢిల్లీ భారతీయ కళాశాల.

సింలా ఆగస్టు 31:—వారపట 18-వ నెలవైద్యవరకు ఆగుదురు. భారతీయకళాశాల భావిని చర్చించుటకు మహారాజుగారు ఢిల్లీనగరము ప్రయాణము నాపుచేసిరి. ఇతరులు 50 వేల రూపాయల నిధినియడల తాము 5 వేల నిధినియు, లతరూపాయల నిధినియడల తాము 10 వేల నిధిని గురుచునియు వారు చెప్పిరి.

40 పాకేజీల సామగ్రిలు.

సింలా ఆగస్టు 31:—మయద్దకాలలోని వారికంద చేయుటకు పంపబడిన 40 పాకేజీల సామగ్రిలను చేరినది. అందులకు వారలకు పంపబడినవి. వీని నుపయోగించిన వైద్యులు చాలసంతసించెదరు. అది సేనానాయకులగు సర్ జేమ్సువిల్లెట్సు గారు మిమలెంపుచు 10 - 8 - 15 వ తేదీని సహాయవైది కోవోగి వ్రాసెను.

విమాన యద్ధము.

లండను ఆగస్టు 31:—అస్మిల్లెర్డాను. టెలిగ్రాఫ్ వార్తాపత్రికకు ఘోషించిరి తంతివార్త వచ్చినది. పట్టణమున కవతల నెంట్ల డెన్సి నెవర్లను విమానకాలమునకి గురవార వాటిరాత్రి మిత్రముడలివారి విమానములు ఎరింప వచ్చుట ఆతంతివార్తయందు వర్ణింపబడినది. ఫీరంగుల ధ్వనియు, బాంబులు ప్రేక్షకునియందు పట్టణములోనికి విపరదెను. కాలలు తగులపడినవి. చుంబలరలన ఆకాశముప్రకాశమయ్యెను.

అప్రియావారి యిక్కట్లులు

లండను ఆగస్టు 30:—పోలెండులోని యద్ధకార్యముగనుండర ఇటలీ రంగపువార్తల అల్పములయ్యెను. గాని ఇవియు ప్రాముఖ్యమున కనెంతయున్నవి. సుగనలోయలో నున్న అన్టియో సయిన్యమును, అప్పరు విసాంజి ప్రదేశమున నున్న వియూ వెజికోవోపునున్నవి. సుగనలోయనై నములు ప్రెంటుసమీపముననున్న రత్నా స్థానములకుపోవుచు, మార్గమున నుండుకోడ్లు, ఇనుపదార్లు, కాలకులు, పంటసలు నాశనము చేయుచున్నవి. విసాంజిలో అల్లెయ సయినకు ఆన్టియోవారి ఆధీనమున్న కొండెఖరము నొకదాని వారినుండి తీసికొనుటకు పోరాడుచున్నారు.

ఇటలీయనులు వైజొన అతిమలభముగ నాక్రమించు కొనవచ్చును. అయినను వారు వాని నాక్రమించుకొనక తక్కి కొండలను పట్టుకొనుటకు తూర్పున కవతి కేట్రుముగ పోయిరి. ఈ కేంద్ర విసాంజి ప్రదేశమున కేట్రుమునకు కన్నటికి ఆపాయము వాటిల్లినదని ఒక విశిఖరి తెలియజేసెను. టూల్మిసో, గొరిగ్లియ, సుగనలో అప్రియనులు మిక్కిలి ప్రమాదనీతిలో నున్నారు. సుగనలో కొన్ని బలమైన రత్నాస్థానముల కొలు పోయిరి.

సింహాళియు, వైదిక శాసనము.

లండను ఆగస్టు 31:—ఇసుంబాలో సింహాళియు వైదిక శాసనము అనుబంధమున, సీమవారము ప్రతి రోజు గంటలలో ఆటలకు ముగిసెను. ఈ పంపాలమున సింహాళి బడిన కృత్యములన్నియు ఆగస్టు 12-వ తేదీ గల చక్రవర్తి గారి ఉత్తరపు భానుపరచెను.

దాదాబాయి నారోజీగారి

చివరికోర్కెలు.

బొంబాయి ఆగస్టు 31:—భారతదేశ విశామమాలవరసిన దాదాబాయి నారోజీగారికి కలివారముతో 90వ జన్మదినము ప్రారంభమగును. ఆనాడు బొంబాయిలో సామ్రాజ్య నాటకశాలలో పూర్వ మహాజనసభ జరుగును. మరియు యమానాపాయి నకాయ గారు మున్నగు నానీయములు తెన్న వారు వైద్య న్యాయము నారోజీగారి నభినందించును. పామరు లీయనకు దాదాబాయి పిలుచుచుండును. వీరికిప్పటికి నిధిశక్తి ఇనుమంతయును తగ్గలేదు. ప్రతిదినమునకు వీరు విశ్వానా నుండి అంధేరికి కకటా రూపుల వై స్వారి వెడలుచుండును. దినపుత్రికలను వ్యయముగా చదివెదరు. కేటలను వ్యవస్థను ప్రాసెదరు. 10 సంవత్సరముల క్రితము వీరు హిందూతేజమునకువచ్చి తెన్నవారు నివాస మేర్పరచు కొనిరి. మరల బొంబాయికి రానేలేదు. ఇటీవల బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారు వీరికి ఎల్. ఎల్. డి. బిరుదము నిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. ఆదినివచ్చియును స్వీకరించుటకు వీరి నొకసారి బొంబాయికి రమ్మింపకలెనని పామరుల కోరు చున్నారు. అందులకు నారోజీగ రంగీకరించినచో చెప్ప వగును. వీరికిని సర్ ఫిరొజుషా మెహతాగారికిని బిరుదము లిచ్చునాడు ప్రతేకముగ మర్కశు చేయునలచుచున్నారు.

అనామదాదారు

అనామదాదారులో ఈనెల 4వ తేదీన చివరికోర్కెలసభ జరుగును. ఆసభలో ఎం. కే గంధీ గారు సభ్యవ్యవస్థలను చదివెదరు.

మోటారు వనరులు.

లండను ఆగస్టు 31:—రహస్యవారు సముద్రతీరములను, నదులను తమమోటారు పడవలకు తమమోగరచిరి. ఇవి వారి విజయమునకు తోడ్పడియెను. ఈపడవలకు టర్కి వారి మోటారు ఆహారపదార్థముల కొనిపోవునట్టియు సైనికుల కొనిపోవునట్టియు నాకలను విశేషముగ నవ్వపరచెను. నల్లసముద్ర తీరమున టర్కి వారు ముట్టడినలప ప్రయత్నించిరి. కానీ ఓడిరి. అధికమగు నష్టములు కలిగెను.

మదెండు ద్రావకములు వెదజల్లుచు ప్రయత్నము.

లండను ఆగస్టు 30:—ప్రధానస్థానములలోనున్న రూటరు విశేషమి ఈరీతిని తెలియపరచును. మదెండు ద్రావకములు వెదజల్లు జర్మనివారి యంత్రములకు బాహ్యకర్త వెట్టు కొనబడెను. అధికార్థ వాని నిష్కడు పరీక్షించుచున్నారు.

గొ. పి. కేళవప్పగారు:—రాజోపు నవంబరు 28 తేదీ కానన నిర్మాణసభలో శ్రీయుత కేళవప్పగారి క్రింద తీర్మాన ముపపాదించునాడు:—ఇటీవల ఇండియా దొర తనయవారు స్థానిక స్వరీపాలనా విధానమును గురించి ప్రయ రించిన తీర్మానముం దుదాహరణపడినట్టియు డిసెంబ్రులై తేదీన కమిషనువారిచే నిర్వచించబడినట్టియు సీఫా నగరమున ఆచరణలో వెట్టునిమిత్తము, గ్రామపంచాయతీలను స్థాపించు విషయమును గూర్చి, వాకబుచేసి, యాకోపించి యనగరము లకు గులహలను జేయుకొరకు ఆధికారాధికార సభ్యులతో గూడిన సంఘమును నేర్పరపకలచునని ప్రయత్నమువారికి ఈ కానన నిర్మాణ సభ నాగు నుదించుచున్నారు.

రహస్యవారి రత్నానామిక్తి ప్రాశస్త్యము.

లండను ఆగస్టు 30:—జనరలు వారు బూగోగార తిభీకరముగ పోగినను రహస్యవారు నికోదొంప గలగుటచే పరి కంపనీయులయిరి. డిక్టెన్సు సమీపమున రహస్యవారి జర్మను లను తలపడినటువలసి వా నిష్కార్థమైయును చికిత్సలు, కాతే దనుట గుప్తమగుచున్నది. విల్లుకు ఆకాయానముగ పట్టుకొ నగలమరి జర్మనులు చాల కాలమునకు ప్రతికూలించి నుండినను నేటివరకు వది వారికి స్వాధీనుకాలేదు. వ్రానిగోరకు వారు సేనల నపారముగ బలిపెట్టుచున్నారు.

వై మూవికునగు గిల్లరుగారు.

లండను, ఆగస్టు 31:—వీరు సిల్వర్ వన్డరునుండి విమా నములో బయలుదేరినటు ముందు సిల్వర్ వన్డరులోని ఇధికారు లకు లేఖవ్రాసిరి. గాని వారి కదిచేయబ యాలస్యమైనందున అయిన మరల ప్రయాణమాపరపి వచ్చింది వీరు నిష్కర్ష పాత్రను నగరమునుండి బయలుదేరిరి.

THE GREAT WAR.

Intense Artillery Action of Allies.

PIERCE AUSTRIAN ONSLAUGHT REPULSED.

Germany's Cut and Dried Plans Upset.

IMMENSE AUSTRALIAN MUNITIONS OUTPUT.

SIR S. P. SINHA ELECTED PRESIDENT OF CONGRESS.

[Reuter's Agency.]

CREAT BRITAIN.

Mining Activity on the British Front.

Sir John French's Report.

LONDON, August 31. Field Marshal Sir John French reports that since the 18th August there has been only mining activity on the British front. We brought down enemy aeroplanes and our artillery set fire to the railway train near Lange-marck. Our flying corps successfully co-operated with the French in an aerial attack on the forest of Houthurst.

Disaster at Purfleet.

A Cutter Sunk.

LONDON, August 30. There has been a river disaster at Purfleet. A cutter from the training ship "Cornwall" was cut in half by a tug and sank immediately. An officer and sixteen boys were drowned. Only four were saved.

The Germans Liquid Fire Squirt.

LONDON, August 31.

Reuter's correspondent at British Headquarters says that the German liquid fire projector captured at Hooze is being examined by the authorities. It consists of a metal box, worn like a haversack, with a length of piping through which coal tar is squirted under great pressure. It has a remarkably ingenious nozzle, containing a wick steeped in chemicals, giving a fierce flame which ignites the coal tar.

FRANCE.

Successful Artillery Actions.

Enemy's Guns Silenced.

LONDON, August 31.

A Paris communique says:—There were artillery actions at Artois and Quenneviers, where our fire wrecked the German trenches and searched the German cantonments. The French batteries in Argonne repeatedly stifled the enemy's attempts to open a bombardment. Livey cannonading is proceeding in Lorraine and Vosges.

Air Raid on Ghent.

A Hangar Destroyed.

LONDON, August 31.

AMSTERDAM.—News from Sasvanger says that an aviator at three in the morning on Saturday dropped bombs on and destroyed the large hangar at Ghent.

Intense Artillery Action of the Allies

LONDON, August 31.

PARIS.—A noteworthy feature of the communique is an intense artillery action by the Allies on the Western front. The communique says that the bombardment continues during night without notable incidents in constant effective fire against the enemy's trenches shelters and cantonments.

The Boxer Carpentier.

LONDON, August 31.

The French Boxer Carpentier, Member of the aviation corps, has met with another accident. He fell while alighting in his machine and fractured his thigh.

The Recent Air Raid.

A Graphic Description.

LONDON, August 31.

AMSTERDAM.—The newspaper "Telegraph" in a message from Ghent gives a graphic version of the air raid of the Allied aeroplanes which appeared on Thursday night above the aerodrome at St. Denis outside the city. The terrific din of wild gunfire and the explosions of bombs were audible to the citizens and were followed by a lurid glare in the sky from the burning sheds.

Airman Gilbert and his Parole.

LAHORE, September 1.

The following is a Civil and Military Gazette Special cables:—London August 30th.—It appears that the airman Gilbert wrote to the Swiss authorities withdrawing his parole; but his letter was undelivered when escape commenced. Thus Gilbert is obliged to return to captivity. He left Paris yesterday.

RUSSIA.

GERMANS LOSE HEAVILY IN REAR-GUARD ACTIONS.

Russian Offensive in Baltic Area.

Serious Fighting in South Poland.

LONDON, August 31.

PETROGRAD.—A communique says stubborn fighting continues west of Friedrichstadt. The Germans delivered simultaneous attacks on the Eckau-Neuhut railway and at the village of Birshalen. The Russians assumed the offensive at some points in the Dvinsk district. Fighting continues before Vilna. The front is approximately unchanged. The Russians continue to retreat on the Niemen-Pripet front covered by rearguards which have repulsed a series of attacks at Lipsk, inflicting heavy losses. Rearguards likewise blocked a big offensive on the Prujany-Gorodets front. The enemy has changed the disposition of troops in Vladimir-Volynsk region and is making a big offensive. Fighting is occurring on both banks of Stys.

The Situation Reviewed.

Austrian Reverses.

LONDON, August 31.

The operations in Poland have temporarily eclipsed events in the Italian theatre, which nevertheless are of great importance. The Austrians seemingly are in full retreat at two points, one in the valley of Sugana, where they are blowing up bridges and viaducts and destroying roads and railways as they retire to safety within the circle of the nearest defences at Trent, the other in the region of Upper Isonzo, where the Alpini are wrestling an important mountain summit from their grip. The Italians have not occupied Piezzo, which is entirely at their mercy, but have pushed rapidly eastward to seize further heights. One correspondent is of opinion that the entire line of defences on Northern Isonzo is seriously menaced. The Austrians are in a precarious position here at Tolmino, Gorizia and Sugana, in addition to the loss of a series of stout defences at Sugana.

Change in the Political Life of Russia.

LONDON, August 31.

Remarkable change in the Russian political life is shown by a resolution of the Council of the Empire recommending the inclusion of Labour delegates on the committees appointed to supervise the Army supplies.

Activity of Russian Motor Boats.

LONDON, August 31.

A feature of the Russian success in Caucasus has been the activity of armed motorboats operating on the Coast and in the rivers. They have played havoc with the Turkish supply ships and transports. The Turks attempted the offensive on the Black Sea coast but were defeated with great losses.

Magnificent Defence of the Russians.

German Plans Upset.

LONDON, August 31.

The Russians' fine defence of Friedrichstadt against General Von Buelow's battering ram has excited general admiration. It shows no sign of weakening. In fact, it is seemingly making slight progress in the north. The fact that the Russians have assumed the offensive against the Germans near Dvinsk affords fresh proof that the Russians are undaunted and ever ready to turn upon the Germans whenever opportunity offers. It is noteworthy that Vilna, which the Germans days ago regarded as a ripe plum, ready to fall into their hands, is still held by the Russians, and the Germans are paying dearly for every inch of advance.

Further south, as far as Pripet, the Russians are slowly withdrawing along the roads and railways, through marshy country, which is practically impassable during the autumn rains. The much-vaunted offensive against Vladimir-Volynsk has, seemingly met with an unexpected temporary check, the enemy's altered disposition of forces meaning that cut and dried plans have been upset. This will involve terrific hardships on the troops, in almost roadless and railless enemy country, always exposed to attacks from vigilant rearguards.

ITALY.

FIGHT FOR A MOUNTAIN CREST.

An Important Italian Success.

Austrians Cleverly Outmanoeuvred.

LONDON, August 31.

ROME.—A communique says Italian patrols pushed

TELEGRAMS.

towards the summit of Monte Cista, seven thousand feet high, dominating our positions on Monte Saibio. They found the summit crowned with infantry detachments and machine guns. The Italians captured the position in spite of a desperate resistance. The enemy after long inactivity made a fierce onslaught on the Italians at Carnia, but were repulsed. The Italians pushed beyond the important village of Piezzo, barring access through the Predil Pass to Upper Isonzo. The Italians further advanced at Tolmino and cleverly outmanoeuvred the Austrians on the Carso Plateau, capturing trenches full of dead and equipment. Italian aeroplanes continue to be busy near Trieste bombing railway stations.

AUSTRALIA.

Manufacture of Munitions.

LONDON, August 30.

SYDNEY.—Australia is doing splendid work in the production of munitions. The Commonwealth Small Arms Factory is working double shifts and increasing its already large output. The New South Wales Government Workshops have been practically converted into arsenals for manufacturing machine guns. It is believed that they are equal to any in the world.

Commonwealth War Loan Oversubscribed.

MELBOURNE, August 31.

Five millions sterling, the first instalment of the Commonwealth War Loan of twenty millions have been oversubscribed.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

SIMLA.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, August 31.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 30th August:—The new Austro-German offensive is developing in Eastern Galicia.

Russian Strategic Retreat.

A Russian communique says that in the region near Riga there is no change. Towards Friedrichstadt there has been stubborn fighting. The enemy in attempting to force the lines towards the Railway from Kreuzburg to Mitau and the Russians are retreating further from the position west of Friedrichstadt north of Nuna. Between the river Vilna and the Niemen the enemy is making a strong offensive, and fierce fighting continued on Friday and Saturday, on the Podberezia front, Podberezia being 30 miles northeast of Vilna, on the Petrograd Railway on the middle Niemen and the front between Boor and Pripet, the Russians continue to retreat. The enemy's advance is most marked north of Hialystok, along the western border of the forest of Bielowiezstea, north of Brest-Litovsk, and on the roads towards Kobrin.

Narew Town Reached.

A German communique states that the Germans have reached one point 20 miles west of Grodno and another 30 miles east of Bialystok and reached the town Narew on the river Narew south-east of Bialystok and north east of Bielsk and are approaching the eastern edge of the great forest of Bielowiezka, east of Brest-Litovsk. The Germans state they pursued the Russians near to Kobrin.

Russian Troops Change Position.

A Russian communique says, further south in consequence of attempts by the enemy who massed important forces south of Vladimir-Volynsky to develop further offensive towards Luk in order to turn the Russian right flank in Galicia, the Russians changed the position of their troops. In Eastern Galicia on the upper Bug, Zlotalippa and the Dniester the enemy attacked, the offensive being particularly vigorous north of Brzezah, 50 miles east of Lemberg.

Zloezow Occupied by Austrians.

An Austrian communique says that the Austrians occupied Zloezow, 40 miles east of Lemberg after the Russians had tired it the Austrians pursuing the Russians towards Buczacz on Strypa.

Aerial Raids.

The French report vigorous bombardment on both sides and unsuccessful attempts by six German airmen to raid Paris.

The Italians also report great artillery activity on both sides and the capture of some Austrian trenches on the Upper Isonzo.

The Hindu University.

SIMLA, August 31.

The Hon'ble the Maharajah of Dharbhanga arrived at Simla this afternoon and is staying at "Wheatfield". His visit is in connection with the Hindu University Bill now pending before the Imperial Legislative Council. If all go well the Viceroy will be invited to lay the foundation of the University at Benares in February.

The Maharajah's Help to the Hindu College.

He will halt till 8th September. The Maharaja broke journey at Delhi to discuss the future of the Hindu College and promised a subscription of Rs. 5,000 in the event the promoters raising Rs. 50,000 and Rs. 10,000 in the event of the promoters raising a lakh of rupees.

TELEGRAMS.

H. H. The Nizam's Generosity.

SIMLA, August 31.
Before leaving Simla H. H. the Nizam of Hyderabad placed Rs. 10,000 at the disposal of His Excellency the Viceroy for charities.

The Nizam's Donation.

SIMLA, August 31.
During his visit to Simla, His Highness the Nizam gave Rs. 500 for presents to the children taking part in the performance of "Where the Rainbow ends" played in aid of the Lady Hardinge Cottage Homes.

Motor Ambulances.

Kolhapur Gift.

SIMLA, August 31.
His Highness the Maharaja of Kolhapur has offered to Government a sum of Rs. 38,729 subscribed by the Sardars, Inamdars and Ryots of Kolhapur for the purchase of Motor Ambulances. The offer has been gratefully accepted by His Excellency the Viceroy.

50,000 Cigarettes Offered.

SIMLA, August 31.
The offer of Mr. Bala Krishna Das of Simla of 50,000 cigarettes for the use of sick and wounded at various hospitals in Persian Gulf has been accepted.

Three beds to Seriously Wounded Lads.

SIMLA, August 31.
The Bombay Presidency Branch of the Imperial Relief Fund has endowed at a cost of Rs. 9,000 three beds in St. John Ambulance Hospital at Dehra Dun which was opened there for the treatment of seriously wounded lads amongst the soldiers.

Forty Cases of War Gifts.

Sir James Wilcock's Thanks.

SIMLA, August 31.
The Assistant Quarter-Master General of the Indian Corps writing under date 10th August to the headquarters of the St. John Ambulance Association in India says:—
I am desired by Sir James Wilcocks, Commanding the Indian Corps to acknowledge with many thanks in the name of the troops the receipt of forty cases of war gifts which have just arrived. Sir James Wilcocks would like the donors to know how much the gifts will be appreciated by the recipients.

An Earthquake.

SIMLA, August 31.
A shock of earthquake is reported from Bassin in the early hours this morning.

Cases of Comforts.

SIMLA, August 31.
The Simla Ladies Committee notify the despatch in August of the following cases of comforts to the St. John Ambulance War Gifts Depot at Bombay.—
Two hundred Indian kit bags, forty British kit bags, four Indian replacement units, one box hospital requisites for Aden, three boxes for Serbia, one for Montenegro and four for the Persian Gulf. The Association has received a letter from the Assistant Quarter-Master General of the Indian troops conveying the thanks of Sir James E. Wilcocks for 40 cases of war gifts just arrived. Sir James would like the donors to know how much the gifts will be appreciated by the recipients.

CALCUTTA.

Town-planning in Bengal.

CUTTACK, August 31.
Professor Geddes comes out to India in October in connection with town-planning in Bengal and the Punjab.

An Arms Act Case.

CALCUTTA, August 31.
At the K. d Street Police Court to-day Kari Das Dutt who was charged under Section 19 F of the Arms Act with having in his possession 21,200 loads of ammunition without license was convicted and sentenced to two years rigorous imprisonment. The Magistrate, in the course of a long judgment, said he could not accept the explanation of the accused as to how he came to be arrested. The evidence adduced implied the desperate character of the offender and he had no reason to disbelieve the testimony of the police.

The Bengal Governor's Tour.

His Views on Local Self-Government.

CALCUTTA, August 31.
During the course of his monsoon tour the Governor visited Navadwip the seat of learning in Bengal and the birthplace of Chaitanya yesterday and in reply to the address said:—
You refer in your address to the resolution of the Government of India on Local Self-Government policy and you expressed the hope that the view expressed therein will meet with full support and sympathy from my Government. The resolution has been circulated to the Commissioners of Divisions and their suggestions for extending Local Self-Government are awaited. But you may rest assured that any proposal for the extension of Local Self-Government will receive very hearty support from me. I believe that in Bengal advance in administration can be made with the assistance and support of the people themselves.

TELEGRAMS.

Lord Carmichael Gets the Title of "Nitiranjan"
The Pundits conferred the title of "Nitiranjan" on the Governor which His Excellency gracefully accepted. Later on he visited Krishnanagar and is expected to arrive in Calcutta to-morrow.

Rat Killing in Calcutta.

Health Officer Recommends Abolition.

CALCUTTA, August 31.
Some interesting facts and figures are given by Dr. H. M. Crake, Health Officer to the Calcutta Municipality, in the report recently issued recommending the abolition of rat destruction. Last year 115,561 rats were destroyed, the average number during the last 7 years being about 100,000 per annum. Rats are drowned in a disinfectant solution and then incinerated. The average amount expended during the last few years has been about Rs. 6,000 per annum. "My reasons for recommending the abolition of rat destruction are that vast majority of rats are caught in a few dal godowns which swarm with rats. In fact, the supply seems inexhaustible. There is absolutely no relation between the incidence of plague in the given district and the number of rats caught. There seems, no doubt, that the epidemic of plague is disappearing spontaneously. In 1912 there were 1831 deaths; in 1913 only 852; in 1914 a further reduction to 442 deaths occurred, whilst this year only 190 deaths have occurred. Last year the city was free from plague for 3 months and this year there seems every prospect of it remaining free from the epidemic of plague for 6 months or more. After some discussion the committee decided that rat destruction should be continued, but that the Health Officer should be asked to formulate a more effective plan of dealing with the problem."

Deputy Directorship of Fisheries.

CALCUTTA, August 31.
The Government of Bengal will shortly address the Government of India on the question of making permanent the appointment of the Deputy Director of Fisheries in Bengal. The tenure of this appointment which was tentatively created for four years will expire in November next and the recommendation of the Government of Bengal to make it permanent will also include the suggestion of the appointment of an understudy who will eventually become the Director of Fisheries, Bihar and Orissa. Thus if the suggestion of the Government of Bengal is accepted by the Government of India then the jurisdiction of the Bengal Fisheries Department will be much curtailed.

Registrarship of Co-Operative Credit Societies.

CALCUTTA, August 31.
A Conference will be held on the 2nd September presided over by the Hon'ble Mr. Beaton Bell and attended by the Hon'ble Mr. Kerr, I. C. S., Hon'ble Mr. Birley, I. C. S., Hon'ble K. C. De. I. C. S., Mr. W. R. Gourlay, I. C. S., Rai Bahadur J. M. Mitra and the Personal Assistant of the Registrar of Co-operative Societies to discuss the reference made by the Government of India on the question of continuing the Post of the Registrar of Co-operative Credit Societies, and make final recommendations as to its permanence. The tenure of the appointment expires with the financial year of 1915-16. It is probable that the Government of India will address the Secretary of State on this question when submitting the Report of the Macgregor Committee.

BOMBAY.

Mr. M. B. Chaulal.

Appointed again to Bombay Executive Council.

BOMBAY, August 31.
With reference to the Press Communiqué dated 1st November 1912 announcing the appointment of the Hon'ble Sir (then Mr.) P. D. Pattani, K. C. L. E., as ordinary member of the Council of the Governor of Bombay during the absence on deputation on the Royal Commission on Public Services in India of the Hon'ble Mr. M. B. Chaulal, I. C. S., it is announced that Mr. M. the King Emperor has been graciously pleased to re-appoint Mr. Chaulal as Member of Council of H. E. the Governor.

Sir S. P. Sinha to the President of the next Congress.

BOMBAY, August 31.
At a special meeting of the Reception Committee of the Indian National Congress held this evening at the Bombay Presidency Association rooms, the Committee unanimously accepted the final recommendation of the majority of the Provincial Congress Committees in favour of Sir S. P. Sinha whose election under the constitution has now become final.
Three more members have been added to the Reception Committee of the Congress.

THE NOTORIOUS SAMSON CASE.
Evidence Alleged to Have Been Destroyed.
Chairman's Motion Carried.

BOMBAY, September 1.
A meeting of the Bombay Improvement Trust this evening a letter was read from Government stating that if an information were filed against Mr. Samson and if the Magistrate was requested to refer the matter to the Police, it would be thoroughly enquired into and the matter properly laid before the Magistrate. The Chairman in accordance with this moved that the Trust's Solicitors be instructed to file an information before the Chief Presidency Magistrate charging Mr. Samson under section 99 I. P. C., and requesting the Magistrate to ask the police to make enquiries into the matter. Sir Ibrahim Rahimtullah said that it was not the sort of assurance they wanted from the Government. They wanted Government practically to take over the prosecution. Mr. Wacha said he under-

TELEGRAMS.

stood that the evidence had already been destroyed. What could be done then? Major Hepper again moved that the Trust should dismiss Samson and then ask the Government to prosecute him. This was put to vote and lost. The Chairman's proposition was then carried.

Pilgrim Steamer Sailings.

BOMBAY, August 31.
The following steamers are fixed to sail from Bombay for Jeddah with pilgrims. S. S. "Hajaz" (3876 tons) about 8th September, and S. S. "Narani" (4132 tons) about 18th. More steamers will be berthed if pilgrims are available.

The "Grand Old Man."
Birthday Celebrations.

BOMBAY, August 31.
Mr. Dadabhai Naoroji, the "Grand Old Man of India" as he is popularly called, enters upon his ninetieth year on Saturday. The people in Bombay have decided to celebrate his birthday by holding a public meeting at the Empire Theatre on Saturday and a deputation of ladies of Bombay, headed by Mrs. Jamsabai Saklat, will wait upon the veteran at his bungalow at Versova to congratulate him personally on his birthday and wish him many happy returns of the day. Mr. Dadabhai is known among the masses by his popular sobriquet "Dada" or grandfather of Hind. He is still in full intellectual vigour and takes a long drive every day from Versova to Andheri. He writes his own letters and regularly reads the daily newspapers. Since his return to India ten years ago when he settled at Versova he has never come to Bombay. There is, however, a general desire that he should be induced to come to the city to receive the degrees of L.L.D., which the University of Bombay recently resolved to confer on him. Mr. Dadabhai Naoroji has almost agreed to come and thereby to satisfy the desire of the people to appear once more in public. It is proposed to make a special demonstration in his honour on the day of special convocation to be held for conferring degrees on him and Sir Pherozeshah Mehta.

The Grand Old Man's Birthday.

BOMBAY, September 1.
A meeting of the citizens of Ahmedabad would be held on 4th September on the occasion of Mr. Dadabhai Naoroji's 91st Birth day when Mr. M. K. Gandhi will deliver an address.

Parsi Credulity.

Consulting Astrologers for all Things.

BOMBAY, September 1.
The habit of consulting astrologers is growing among Parsis to what is said to be an alarming degree with most disastrous results and is causing much discussion just now. The habit has been common among both superstitious and enlightened people. Recently a case in the Bombay Police Court showed how a credulous Parsi of Broach was swindled by his co-religionist under pretence of consulting an astrologer as to the trade in which he would thrive and flourish. Several other instances can be given. On the occasion of a birth the astrologer is consulted as to the stars under which the child is born. Name is given to the child as suggested by the astrologer who asks a fee of Rs. 100 to a certain fee which averages anything between one rupee to hundred rupees or even more in special cases. When marriage is arranged the astrologer is consulted as to whether the couple will suit each other and if the astrologer is of opinion that the stars of the couple are not favourable the match is arranged is broken. The practice has grown to such an extent that astrologers have grown rich. A campaign against the evil has recently been started in some of the local papers.

Bombay Share Market.

BOMBAY, August 31.
To-day, the share market remained steady. In mid shares Davids have improved to Rs. 377. Standard steady at Rs. 830. Fazulbhai's Rs. 377. Nigars Rs. 1734 Swadesi Rs. 1362.8. Tata steel shares are steady. Ordinary at Rs. 104.8 and deferred Rs. 99. The Bank of Bombay shares are Rs. 1535.4. of P. F. Bonds have improved to Rs. 98-10 3/4. Government Promissory notes are steady at Rs. 53-4.

Bad Livelihood Case.

BOMBAY, August 31.
Before the Second Presidency Magistrate Narendra Nath Ray and four others were charged for bad livelihood. The Prosecuting Inspector alleged that five of the accused were residents of Calcutta and no one of them had any visible means of subsistence. Their object in leaving Calcutta for Bombay was to cheat people. Their "modus operandi" was to tell people in Bombay that a wealthy Bengali died at Calcutta leaving currency notes worth about a lakh and a half in the possession of his employee. That the employee had buried the books of account and came to Bombay with the notes which he was anxious to dispose of at a discount of from 25 to 50 per cent. The C. I. D. having come to know of the gang in time, their efforts to victimise people had failed in many cases, but in one case, the accused had succeeded in obtaining Rs. 1,000 from Mahomed Sachoo on 28th July last on their undertaking to hand him over the notes of Calcutta and Lahore circles for double the value. Enquiries at Calcutta, it is alleged, showed that the five accused belonged to a gang of ten swindlers five of whom were being prosecuted for bad livelihood at Calcutta, and that the other five who were before the Court finding Calcutta too hot for them had gone to Bombay. The enquiry stands adjourned.

Milk Supply Conference.

BOMBAY, September 1.
A conference on the questions concerning the milk supply has been arranged on very short notice for the 7th of this month at the Office of the Director of Agriculture, Poona.

TELEGRAMS.

Sanctioning Unnecessary Expenditure.
Municipal Councillors Muted.

BOMBAY, September 1.
At the Appellate side of the Bombay High Court, Justices Sir Stanley Batchelor and Hayward have disposed of an interesting appeal brought by M. G. Desai, Chairman of the Managing Committee of the Kaira Municipality and eight other Municipal Councillors against the decision of the District Judge of Ahmedabad. There were four companion appeals in which the questions adjudicated upon was the liability for remission of the Municipal Councillors in the mofussil, who might have gone on sanctioning expenditure of Municipal funds in accordance with the recommendations made to them by subordinate insubordinate officers, without exercising competent control over them. Their Lordships held such Councillors as trustees of the funds under the mofussil Municipal Law of 1901. They accordingly affirmed the decree of Mr. B. C. Kennedy, District Judge of Ahmedabad, directing them in the loss owing to their remission.

The Secretary of the Municipality had already paid the penalty for mismanagement and embezzlement in a complaint made against him.

A Suggestion to Rename a Road.

BOMBAY, September 1.
In the agenda of business that will come up for the disposal at the hands of the Bombay Municipal Corporation during the current month is a letter from a Municipal Commissioner suggesting the renaming of Beach Road at Colaba after the late Field-Marshal Lord Roberts.

The Bombay Improvement Trust.
Expenditure Reduced by Rs. 455,457.

BOMBAY, September 1.
The Annual Administration Report of the Bombay Improvement Trust has been issued. It shows that the war has adversely affected the acquisition work owing to the Board's failure to raise the whole of their budgeted loan during the war. The programme of works was also curtailed owing to the impossibility of providing funds with the result that expenditure on capital account works was reduced by Rs. 455,457.

Japanese Steamship Company.

BOMBAY, September 1.
The "Osaka Shosen Kaisha" have been running their steamships in Bombay for the past two years. Their business has been conducted through agents. To-day the company opens their own offices in Bombay under the management of their late Hongkong Manager Mr. Y. Asai.

The Annual Report.

BOMBAY, September 1.
The Annual Report of the David Sassoon Industrial and Reformatory Institution for juvenile male offenders just issued shows that there were 235 boys in the school in the beginning of the year. 55 boys including 10 private apprentices were admitted and 66 discharged during the year. Of the discharged boys 24 left the school on expiry of their terms, 16 on applications to the Committee of Management and with the consent of the Presidency Magistrate concerned and 20 on attaining the age of 18 years in accordance with the new rule approved by the Government that no boy should be retained in school after he has reached this age. The total number of boys in the School at the end of the year was 213, of whom 114 were Hindus, 87 Mahomedans, 10 Native Christians and 2 Parsis.

A Nurse Sues to Recover Her Wages.

BOMBAY, August 31.
A case of considerable interest to nursing community and to Parsis in general came up for hearing before Mr. Tyabji, Judge of the Small Causes Court, Bombay. Plaintiff in this case was a nurse Theresa Steller who sought to recover two months' salary from Mr. Jehangir Bommanji Petit, Honorary Secretary of the Bommanji Dinshaw Petit General Hospital, Cumballa Hill, Bombay.

Miss Steller's story was briefly as follows:—

In July 1914 while in Bombay she was engaged as nurse at the Petit Hospital by Mr. Jehangir Bommanji Petit. After serving the Institution for nearly a year she applied and obtained one month's privilege leave due to her under the regulations. She availed herself of leave on the 1st July 1915 and resumed her duties on the 20th July 1915.

At this stage, Miss Steller's story becomes interesting. According to her version on resuming her duties she found that the Lady Superintendent of the Hospital had gone on leave and Mrs. Gillespie was acting in that capacity. Miss Steller protested to the House Surgeon and others in authority against her having to work under Mrs. Gillespie who according to the plaintiff's contention was an unqualified person. Plaintiff then offered to give the authorities one month's notice although she was under no obligation to give such a notice. She was then informed by the Executive of the Hospital not to resume her duties and to leave service at once. Plaintiff in her suit sought to recover two months' wages due to her. The Defence raised the following two issues among others:—

(1) That the Plaintiff being of German nationality could not claim relief and (2) that Jehangir Bommanji Petit could not be sued in his capacity as the Honorary Secretary of the Institution. The Court enquired whether the defence was aware of the plaintiff's nationality when they engaged her in July last and if not when they discovered her alien nationality. When did the question of loyalty first occur to the defence? Counsel for plaintiff explained that the plaintiff was of British Nationality about which there was no doubt. The question of "Loyalty" and alien nationality of the plaintiff occurred to the defence only at a late stage when the plaintiff had left the service of the hospital and

TELEGRAMS.

demanded her wages. Half of the people of the United States bore German surnames which did not deprive them of their rights as American citizens. Counsel for the defence contended that the decree against J. B. Petit would be a personal one.

The Plaintiff's counsel pointed out that the question as to who was the responsible party was a moot question of general importance to the Parsi community. He was prepared to amend his application so that this important question could be discussed and finally settled. The Court directed that the plaintiff be amended in order to bring the Executive on record and adjourned the further hearing of the suit. The Plaintiff was directed to bear the costs of the day's hearing.

The Hospitalship 'Madras'.

OOTACAMUND, August 31.
His Excellency has received a telegraphic intimation from the Officer Commanding the Hospitalship 'Madras' that she returned to Bombay on the 30th from the Persian Gulf with a convoy of 112 British and 336 Indian invalids.

BURMA.

Burma's Immunity from Cattle Disease.

RANGOON, August 30.
The report on the Civil Veterinary Department for the past year shows that for the past three years the province has enjoyed comparative immunity from contagious cattle disease. Deaths from rinderpest, which in 1913-14 fell from 20,505 to 13,148, have now fallen as low as 5,698 and death from all contagious diseases fell from 24,676 in 1912 only 10,115 this year.

UNITED PROVINCES.

The Municipal Bill.

A Conference at Cawnpore.

ALLAHABAD, August 31.
The "Leader's" Cawnpore Correspondent wires: "A public meeting of the citizens of Cawnpore will be held on the afternoon of Sunday September 5th to consider the important provisions of the new Municipal Bill now before the Local Legislative Council. In view of the great importance of this measure it has been thought desirable to convene a conference of the leading members of the important Municipal Boards in the province and representatives of important public bodies and others, so that the main provisions of the bill may be discussed and an agreement reached if possible regarding the changes which may be thought desirable to make the measure acceptable to the Municipal Boards concerned. Invitation will therefore be issued shortly on behalf of Cawnpore citizens for the holding of such a conference at Cawnpore. Members of the Legislative Council will be specially requested to attend the conference."

PUNJAB.

The Kotla Dacoities.

Twenty Persons Arrested.

LAHORE, August 31.
With respect to the dacoities at Kotla in the Multan district it has been reported that the authorities are trying their best to make a thorough investigation into the matter and that about 20 persons have been arrested. One of these has made a clear confession and is ready to become an approver and had already given detailed information as to the culprit. The same old story of one representing himself as German and ordering loot is told in this case too.

Conductors of 'Hamdard'.

Decide to Cease Publication.

LAHORE, August 31.
A local contemporary learns that the conductors of the "Hamdard" a paper of Mr. Mohammad Ali of Delhi have informed the authorities that they would in no case run that paper till the censorship is removed. This means that the "Hamdard" should cease publication.

CEYLON.

Martial Law in Ceylon Ended.

Acts of The Military Confirmed.

COLOMBO, August 31.
Martial Law in Ceylon terminated at mid-night on Monday. The order of His Majesty the King in Council, dated August 12, confirms all acts of the military and indemnifies the authorities against proceedings.

SOUTH INDIA.

A Monster Python.

Eats a Money.

Despatched by a Shikari with Difficulty.

CALICUT, September 1.
A Wynad correspondent writes to the "West Coast Reformer" thus:—On Friday last coolies in Achoor Estate heard the unusual screams of a monkey on the opposite bank of a stream running close by. They turned and saw a huge python strangling a full-grown monkey and hastened to call Mr. T. T. Johnson of the Hospital close by. Mr. Johnson hurried up with a loaded gun and taking aim fired on the fierce reptile. The latter took no notice of the shot. Another bullet struck him with no better consequences. The third and fourth bullets followed but the python was busy devouring the prey in letter contempt of bullets. The fifth bullet, however, annoyed the python and the monster raising its head released the prey and sprang into the

TELEGRAMS.

water. Dashing across the stream the angry reptile camp up to the assailant and tried to crawl up the bank. Mr. Johnson standing firm promptly despatched another bullet which pierced the python's head. The heavy carcass rolled down the stream and was dragged up by three coolies with great difficulty. On skinning the bullet wounds were seen but not a single bullet had gone deeper than the skin. The python measured 15 feet and might easily swallow a man.

Tinnevely District Board.

TINNEVELLY, August 31.
The Tinnevely District Board rejected to-day the proposal to constitute Kalladakurichi and Ambasamudram Unions into a Municipality.

The Board accepted the necessity for a railway from Virudupatti to Tenkasi.

A Telugu Sahukar's Munificent Donation.
For The Guntur Town High School.

GUNTUR, September 1.
Mr. Tunuguntla Sambiah a Vaisya Sahukar of Guntur made a gift of Rs. 10,000 in the shape of documents to be realised and invested in immoveable properties the income whereof to be utilised for the maintenance of the Town High School.

Secretary to Victoria Hospital.

Mr. Natesan Elected.

OOTACAMUND, September 1.
His Excellency and the other Governors of the Victoria and Caste and Gosha Hospital have unanimously elected Mr. G. A. Natesan to fill the place of the Honorary Secretary to the Governors of the said Hospital in the vacancy due to the resignation of Rao Bahadur. G. Narayanaswamy Chetty Garu.

Madras University Professor of Economics.

OOTACAMUND, August 31.
Mr. Gilbert Slater who has been appointed Professor of Economics of the Madras University arrives in Madras in October.

Town-planning Expert For Madras.

OOTACAMUND, August 31.
Mr. H. V. Sanchoester, Vice President of the Royal Institute of British Architects whose services the Madras Government have secured for town-planning for 6 months will arrive in India in October.

Mr. Bazrullah Saib Bahadur Appointed.
Acting Chief Presidency Magistrate.

OOTACAMUND, September 1.
Mr. C. B. N. Pelly, Acting Chief Presidency Magistrate, Madras is granted privilege leave for one month from 13th September. The Governor-in-Council is pleased to appoint Khan Sahib, Mahamad Bazrullah Saib Bahadur, Second Presidency Magistrate to act as Chief Presidency Magistrate during the absence of Mr. Pelly.

Mr. G. M. Robertson I. C. S., returned from leave is posted to Ramnad.

Mr. P. Doraiswami Iyengar, Deputy Collector is posted on general duty, Ramnad.

All-India Weather.

SIMLA, August 31.
All-India weather Report indicates that rainfall has been good and heavy in East Bengal and the United Provinces. The storm has its centre this morning near Allahabad and has given some heavy falls. The principal amounts are:—Cherapunji 8 inches, Chittagong 6, Cawnpore 9, Lucknow, 3, Pachmarhi 3, Narainganj and Mymensingh 2 each, Barisal and Balasore 1½ each, Bogra, Salem and Ootacamund 1 each. Decrease of rainfall in Central India and increase in west of United Provinces, especially in the hills, is forecasted.

India and the Imperial Council.

A Resolution by Mr. Mahomed Shafi.

SIMLA, September 1.
The Hon'ble Mian Muhammad Shafi has obtained leave to move the following resolution in the Imperial Council which will come up on 22nd September:—

This Council recommends to the Governor General-in-Council that a representation be sent through the Rt. Hon. the Secretary of State to His Majesty's Government urging that India should in future be officially represented in the Imperial Conference.

బర్మాలో కశువుల వ్యాధులు తగ్గుట.

రంగూను ఆగస్టు 31:—కడచిన మూడునెలలకన్నములలోను ఇచ్చట కశువులతో సంబంధములు చాల కన్పిసినవి. రిండ్యుకెన్సు వ్యాధివలన 1912-13 లో 20,505 కశువులు చనిపోయెను. 1913-14 లో 13,148 చనిపోయెను. 1914-15 లో 5698 మాత్రమే చనిపోయెను. ఈ కశువులవలన 1912-13 లో 24,676 కశువులు చనిపోయెను. ఈ సంవత్సరము 10,115 మాత్రమే చనిపోయెను.

దక్షిణభాగమున ఏ తెలువరకడ కశువువారే యురదకేటలుతో నుండి కనుకకు నెమ్మదిగ కేల్లుచున్నారు. కర్ణాటకమున నీ ప్రదేశము దగ్గరము వాడేమిరకాల నిమ్మకాయకే జర్మనము చూడచిన దాడకే నిర్దోషము కలుగుటయు వారి నిర్దిష్ట విధానముల కన్పించెను కలిగినదని తెలుపుచున్నది. ఇచ్చటజర్మనముల నీను చాలగ నీడదను. ఇచ్చట మార్గములులేవు. ఇదవదాడులు లేవు. ఇది రహస్యవారిదేశము. వారు నిరంతరమును చూడ్కుననుచురు.

వృత్తాంతములు

శ్రీశ్రీ విజయగారు:— శ్రీమతి పరిజనముతో శ్రీ విజయగారు సినిమాను కదలి జూబయికి బయలుదేరి.

కంగడేశమునందుకు వంజులు కందుకు నగరు నిర్మాణ విషయమున పొత్తికెడు గడ్డిను గాను ఆక్టోబరు నెలలో ఇండియాకు వచ్చును.

ఈజిప్టునుల్లను గానికొమ్మారు విజయము:— ఈజిప్టునుల్లను గాని కుమారులు కెయూమల్ పాపాగారు శ్రీ కాశ్మీరమున రాజావారి యతిశిఖ శ్రీగరమును సందర్శించుటకు విజయము చేయుచున్నారు.

డాక్టరు ఎస్. సి. సేకగుప్తాగారు:— ఈమధ్య యధరంగమునకు కమిషను కామిడి మోటారుబండి ప్రయాణము వలన వాగిపోయిన శ్రీమత్ సుప్రకాశుని గురించి స్వస్థపడి యధరంగమునకు వచ్చుచున్నాడు.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు ఆర్థికవిషయముల బోధించుటకు కెయూగింగుడిక నిల్వర్లు సేటను గాను ఆక్టోబరు నెలలో మదరాసుకు రానున్నారు. బ్రిటిషు కృషిశాస్త్ర సంఘమున కుపాధ్యక్షుడుగ నున్న హెచ్. వి. సంజెయ్యు గారిని మదరాసు దొరతనమువారు క నెలవరకు తమ కెయూగమున నుండునట్లేర్పరచు కొనిరి. వీరు ఆక్టోబరులో నిండియాకువచ్చును.

బారిష్టరు రామస్వామి గారు:— ఆంగలూరు గ్రామమునందలి శ్రీ బాలకృష్ణ శ్రీ పుస్తకభాండాగారము వారి సహాయముచే తిరుగులేని రామస్వామిగారు బ్రిటిషుదేశమునకు వెళ్లి డబ్లినునగరమున చదివి బారిష్టరుపరీక్ష పాస్చుచేసి స్వ గామమునకు వచ్చిరి. వీరు మూడు సంవత్సరము లవట చదువుటకు రు. 15000 లు వ్యయ పైసదని తెలియచెప్పినది.

అలహాబాదుజైలరుగు సర్ జార్జి నాక్సుగారు:— వీరు ఇండియా దొరతనపువారి యుద్ధ్యోగమును స్వీకరించి యిప్పటికి 50 సంవత్సరములైనది ఇంత దీర్ఘకాల యుద్ధ్యోగముచేసినవారు చాల యిరిది గానున్నారు. వీరి యధికారాబ్జవర్ష కర్పంతిని జరుపుటకు కొన్ని ప్రతిష్ఠలు లవట జరుగుచున్నట్లు వినుచున్నాము.

కాశ్మీరములోని వ్యవసాయాభివృద్ధి:— ఇండియా దొరతనమువారినిజూచి కాశ్మీరదర్భాధికారులకుదా సహకారసంఘముల నేర్పరచి, వ్యవసాయదారుల యభివృద్ధికొరకు పాటుపడుచున్నారు. సంస్థానపు బ్యాంకు నొకదానిని నేర్పరచి, వ్యవసాయదారులకు దగులుబాటుల నిచ్చి, వాని స్వల్పవాయిదాలమీద స్వల్పపెట్టిక కరణముచేయు ప్రణాళి ములను జేయుచున్నారు.

తిరువాన్కూరు సంస్థానములో గ్రామోద్యోగుల యక్రమ సాహసము:— తిరువాన్కూరు సంస్థానములోని దక్షిణ గ్రామములందు అనగాటాలము, మిదలము కులచాలము మొదలగు గ్రామములలోని యుద్ధ్యోగియులు బీదగ్రామియులను బెడదరించి, యుద్ధముపేరుచెప్పి, కోర్టు గొట్టెలు మొదలగు అసోసోషికరణములన్నిటిని గూడ దీసికొనుచున్నారట. శ్రీవిహారాజువారుగాని, దివానుగారు గాని యాయకృతియును నెదిరిగట్లు తోచదు.

వాయువార్తా విధానము:— తంతివార్తల కంటె వేగము వార్తావిధానము నూతనము. మతియు తంతివార్తల నాపుటకు తీగెను గొట్టివేసినచో యాటంక మేర్పడును. వాయు వార్తల నాపుటకు పట్టి దృష్టమాన్యు లేరును లేవు. ఈ వాయువార్తా కర్మ స్థాపనకు బ్రిటిషురాజుగారు నుండును. ఒక నాకాదళము రేవు విడిచి బయలుదేరితల మున్న దాని యొక్క ముఖ్య అడ్డెర్లాల్టి ఆఫీసుతో సంబంధ మేర్పరచు కొనును. ఎప్పుడొకప్పుడు అడ్డెర్లాల్టి ఆఫీసునకు వచ్చువార్తల నన్నిటిని తక్షణ మే నాకాదళమునకు చేరియపరుపబడును. ముఖ్యమోడగాక యితర మోడల సకనంపిటాక్రాడో దు దొకటి దూరదూరమున దిగుచు, సమద్రమియనంతను చుట్టు పక్కల వేదము శత్రునాకలను గనిపెట్టుచుండును. వానికి శత్రునాక లేవన గన్నట్లినచో, ఆ నాకల స్థల వైశాల్యాది వివరమును నిజ నాకాదళమునకు చేరియపరుపబడును. ఇట్లు శత్రునాకల వారినండి దప్పించుకొనుటకు వాయువార్తా పోకర్తన మత్త్యంతోపయోగకారిగ నున్నది.

క్రీడా వార్తలు

ఇంటర్ కల్లీజియట్ క్రీడలు. వాస్తుకళాశాల-రాజధానికళాశాల

ఈరెండుకళాశాలలు శరీరవ్యాయామ వాస్తుకళాశాల (క్రీడా భూమియందు) నొకమాన్ వాడిరి. వాస్తుకళాశాలవారు మొత్తము 38 పరుగులు చేసిరి. తదనంతరము రాజధానివారు ప్రవేశించిరి. వీరు 4 విత్తులు మిగిలియుండ 85 పరుగులు చేసి జయమునొందిరి.

క్రైస్తవకళాశాల-పచ్చయప్పకళాశాల ఈరెండుకళాశాల రాజధానికళాశాల (క్రీడాభూమి యందు) నొకమాన్ వాడిరి. మొదట క్రైస్తవకళాశాల వారు ప్రవేశించి మొత్తము 16 పరుగులు చేసిరి. తదనంతరము పచ్చయప్పకళాశాలవారు కొట్టుటకు పొత్తికెట్టిరి. కాని వారు మొత్తము 101 పరుగుల చేయజాలిరి. కావున క్రైస్తవకళాశాల వారే గెలిచిరి.

వైద్య కళాశాల-వెస్ట్ కళాశాల. ఈరెండు కళాశాల వైద్య కళాశాల (క్రీడాభూమి యందు) నొకమాన్ వాడిరి. మొదట వైద్య కళాశాల వారు ప్రవేశించి మొత్తము 161 పరుగులు చేసిరి. తదనంతరము వెస్ట్ కళాశాలవారు కొట్టుటకు పొత్తికెట్టిరి. కాని వారు మొత్తము 101 పరుగుల చేయజాలిరి. కావున వైద్య కళాశాల వారే గెలిచిరి.

ఇంటర్ కల్లీజియట్ ఫుట్ బాల్ పచ్చయప్ప వాస్తుకళాశాల-వెస్ట్ వాస్తుకళాశాల.

ఈరెండుకళాశాల మద్యపా యజ్ఞము క్రీడాభూమి యందు ఒక మాన్ వాడిరి. ఎవరును గోలుచేయనందున ఆట సమానముగ నే ముగిసెను.

కెల్లెలు హైస్కూలు-వైదాపేట హైస్కూలు.

ఈరెండు కళాశాల మద్యపా యజ్ఞము వాడి. కెల్లెలు హైస్కూలువారు 9 గోలుచేయ వైదాపేటవారు 7 గోలుచేసి జయము నొందిరి.

విశ్వవిద్యాలయపు పతకము:— విశాఖపట్నమున, ఎ. వి. యల్. కాలేజీ పీకేసివల గార్లు ము. పి. టి. శ్రీనివాసయ్యంగారు ఎం. టి. యల్. టి. యల్. యం. యం. అవరుగారు సిల్వరుబూబిలి యహోత్సవకాలమున చెప్పెపురి విశ్వవిద్యాలయపు బి. ఏ. పరీక్షలో, ఆంగ్లేయ భాషలో పరీక్షయునుగ పరీక్షాపంపడిన ఆంగ్లేయ ఒకపతకము నిచ్చునట్లుగా నిశ్చయించిరి. ఇందువిషయమై ౧౫౦౦ రూపాయల చందాలు గావలసియున్నది. చందాలు బంకగోరు వారు విశాఖపట్నము యం. కామయ్య, బి. ఏ. యల్. టి. గారికి బంకవలయును. వీరు బ్రెజిడరుగా నేర్పరచబడిరి మాకు కార్యదక్షులువారిసిరి.

పాశ్చాత్య రాజ్యములలోని గూఢచారుల శాఖలు:— పాశ్చాత్య దేశములందు రహస్యవారి గూఢచారులు అత్యంతనిపుణులు. రష్యను గూఢచారుల వింత ప్రకర్తనలను తమను నును నలంబుగూడ జరుపుచుండును. వీరితరువాత రెండవయ్యె జర్మనుల కియ్యరలెను. జర్మనీలో సామాన్య 80000 సావరితులకు ఈ శాఖకు వినియోగ పరచుచున్నారు. దీని తరువాత ఫ్రాన్సువారు 60,000 సావరితులును, ఆస్ట్రీయా వారికి సామ్రాజ్యమువారు 40000 సావరితులును ఉన్నచో యుచున్నారు. ఇట్లేవారు గూఢచారుల శాఖనిమిత్తమని 120,000 సావరితులకు నేర్పాటు చేసినను, ప్రత్యేకముగా గూఢ వృత్తిని 2000 యవ్యదేశకరవాక్యములను చేరినిజానునట్టి గూఢచారుల కొరకు ఆస్ట్రీయా వారికి 4000 సావరితులను మార్చిమే వినియోగపరచుచున్నాడు. ఇంగ్లాండు లోని శాఖ అడ్డెర్లాల్టి వారి యాధిపత్యముక్రింద నున్నది ఇటీవల దీనిని అధికారులు రహస్యశాఖతోబాటు సమానముగ నొనర్చి వారు.

స్వాభావముక్కు భాగ్యము:— మహాభాగ్యము ననుభవించుచున్న రాష్ట్రపతిసాలకులలో రహస్యవారు సుప్రసిద్ధభాగ్యవంతులు. వీరికి సామాన్య 5 కోట్లసావరితులకు వైగా వాదాయముకలదు. ఈయనపేరు 98 గంభీరభవము అను, 120 యేళ్లుయును, చేచాలయుయును, మతములును ఉద్యానరవములును లెక్కకు మీరినట్టి కలవు. వీరి ప్రత్యేక స్వాధ్యయక్రింద మానేజరులేమి, మోవర్నియలేమి, యితర యుద్ధ్యోగగ్రంథలేమి, మొత్తముమీద 50000 మంది పని జేయుచున్నారు. వీరుగాక వీరినిట్లుగి యితరుల కల్పింపువైగానుండును. వీరికి 1 లక్షలకుపులును, 30,000 గుట్టులును, అనేకములగు గొట్టెలును వరాహములు మొదలగునవికలవు. యూరలు పర్వతపు గనులలో చాలుట్టుకు వీరిస్వంతముగా నున్నవి.

సమకాలికాభిప్రాయములు

బెంగాలీల పరస్పర వైషమ్యము:— (ప్రకృతిశాస్త్ర) కళాశాలను స్థాపించుచున్న యము భూమియులేదని హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారినిగూర్చి సర్ ఆనుతోపుగారు గానించిన మాచలతో నేనేకేరవింపఁజాలిరి కలఁజూ విశ్వవిద్యాలయమువారి కదచిన కార్యవిగ్నాహక సభలో వేరయ్యాది. వీ. జే. ఆర్. బాబు గారు చెప్పిరి. “ఆర్. బాబు గారు కల్లీజియట్ విద్య యభిప్రాయముతో నేనేకేరవింపఁచున్నా” అని ప్రశ్న పార్టీలిన గారు చెప్పిరి. “బెంగాలీల పరస్పర వైషమ్యము హిందూదేశ వారి నందఁజను సుదృఢ చేయవలసి వచ్చి లేదు. కాని వైస్ రాయ్ లు చుట్టూ వున్నవని, సర్వాధికారియంతటివారు కూడ లేది (ప్రకృతిశాస్త్ర) విజ్ఞాన కళాశాలింబి:— “హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి గూర్చి సర్ ఆనుతోపుగారు చెప్పరలసినదనుకొని చెప్పిరనుచును. తోనేమహాదేశేకేరవింపఁజాలను. కాని యింతయొకపర్యులు తహతహపడుటకు సర్ ఆనుతోపుగా రేమిచున్నామన్నటు పలికిరి? ఆయన చెప్పినవంతయు నింతే:— “ప్రకృతిశాస్త్ర కళాశాలను సమాప్తముగానించుట కింకను భరణు కావలసి యున్నది. ఏసలమునుండి యట్టిభవమును పొందుటకు మనకు హక్కుగలదో ఆస్థలమునుండి మరకంకమాత్రపు భవమును రాతేదు.” హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయక లోపుటచేత ప్రకృతిశాస్త్రకళాశాల తెలుగుదేశ వుండినమాట వాస్తవముగా కాదా? దాని నెవరును కాదనఁజాలరు. ప్రకృతిశాస్త్ర కళాశాలయందలి యభిమానాధిక్యమున బట్టి యితరులు చెప్పటకు సాహసించిరి కేరవింపఁజాలున వాక్కు యుటయే సర్ ఆనుతోపు ముక్తి గారు గానించిన యసరాధ మని యింతవలన తెలియుచున్నది. ఇది ప్రభుత్వమువారి నసహ్యపఱచుటకుగాని యగౌరవఘటముకుగాని యుద్దేశం పఱచినదికాదని చెప్పట యవశ్యకము. ప్రభుత్వమువారి కళాశాలావిషయమును జాగ్రత్తతో గమనించుకొని చేయుటయే యామాచల యుద్దేశము. ప్రభుత్వమువారు ప్రకృతి శాస్త్రకళాశాలనిమిత్త మింకను నెక్కువధన మిచ్చినారు కారని సర్ ఆనుతోపుగారు మొజువెట్టిరి గనుక నేమహా మహులగు సభ్యుల నేపలలకు రోషము వచ్చిరది! ప్రభుత్వమువారు సహజముగా మహాసభావులు; ఈ విగప రాధమైన నూచనవిషయమై, అందులో తమచే సర్వదా విశేషము గౌరవింపఁబడి తమ సంపూర్ణ విశ్వాసమునకు పాత్రుడైనవాఁడు గానించిన నూచనవిషయమై, అట్టి ప్రభుత్వమువారు కోపగించుకొనుట యసహజము. “అట్టి! కోసినా” అని యొకప్రభువు తన యంగలివారితో చెప్పెను. “అట్టి! తిరిగి కోసినావు; ఎక్కువ జాగ్రత్తతో చేయు” మని యతఁడు నెమ్మదిగా రెండవరాయమును చెప్పెను. ఆ ప్రభువుయొక్క పరిచారకుఁడు కరులెట్టచేసికొని దనునీయఁడైన యామంగలివారి నిట్లు సంబోధించెను:— “ఒరీ! వినును, యజమానుఁడు నిన్ను తమింపరచుచున్నాని, నీ వింకొకపర్యాయము కోసెదవేని, నీతల పరులగొట్టి మెదకు తెట్టికి తీసివైచెదను” మహాసభావుడగు యజమానునకును అల్లుబుద్ధి యగు పరిచారకునకునీ భేదమెప్పుడు నుండునదియే. సర్. ఆనుతోపుగారి నూచనలో కళాశాస్త్ర మేమేమియున్నును దానిని ప్రభుత్వమువారు యవగ్రహిస్తో నలక్ష్యమెట్లుచేసి చెప్పనక్కఱలేదు. అది యట్లే జరుగుచుగాని వివేచితులుగా ప్రభుత్వ పక్షపాతము వహించువారాయనను చీల్చి చెందావంకించెదరు! డాక్టరు సర్వాధికారిగారు సర్ ఆనుతోపుగారి తో నేనుబడిరిగాని, తమరే వాలోచించువారెవరో కోలుతప్పు, విద్యారంభులకు బెంగాలీలందఱు నీ విషయమున సర్ ఆనుతోపుగారితోనే యేకీభవించుచున్నారని సర్వాధికారిగారికి తెలియువా? ఆమృత బాణము పత్రిక.

నరసాపురం తాలూకాభివృద్ధి సంఘము:— ఈసంఘమువారు తమతాలూకా విద్యార్థుల సంఘ మొకటి స్థాపింపరలెనను విషయమునుగూర్చియిదివరకే సప్తతి కాముఖముననే తెలియజేసి యుంటిని. కాని సంఘమువారేమి యుండగల సమాధానమో నొల్లక ఏమియు నెరుంగనివారెవర నూరకున్నారు. వారికేమి? నరసాపురం తాలూకా విద్యార్థులందరు బోధ్యా ప్రపంచముయొక్క పోయగ లభ్యగాంచి యున్నారు. వారికివిద్యాధి సంఘముయొక్క ఆంశ్యకత తెలియకుండునా? అట్లేటికింగారు. సంఘమువారు కేరవనో వినిపినవ మాట్లాడ నుంచియుండును. ఒకతా! విద్యార్థులగా మీరు వారిమాటకయి వేచియుండఁజలరు శీఘ్రముగా మేల్కొని మనకొకసంఘమును స్థాపింపుదనిసంఘమువారిలో మొట్టటిదండు. తాలూకా కంఠకు విద్యాధి సంఘమును గూర్చి బాటుపడువాఁడొక్క యును లేదా? సంఘమువారేలెదురున్నార? మీరైన మాట్లాడింపుడు. ఆది వా: నుండి భమిడిపాటి నువ్వారావుగారు వారీయునువా.

జాబులు.

I
సులీల.

ఆయాగ్ని,

ఈమధ్య విద్యార్థులకు గురించి చాలా గందరగోళం జరిగింది. విద్యార్థులకు స్వతంత్రములేగాదే వాళ్లకు సభ లేకుండా నానాకరణ, సభయ్యను వాళ్లమీదేస్తూ అన్నారాయన. ఎప్పుడు కాకేమిసోస్తూ చెప్పడే! విద్యార్థుల కన్నులు మూలకాన కేమిలేస్తాయి. ఆయన మాత్రము విద్యార్థిగా నుండలేదా అంటారేమో! ఆయన విద్యార్థి కాకుండా ఉండిపోయిందంటారు. ఆకాలానికి యిప్పటికి చాలా భేదం ఉంది. ఈనాటికంటే విద్యార్థుల మాట వారికి బోతుగా తెలియనే తెలియడంలే యాక్షేపణ మేమియులేదు. ఒక్క మాట చెప్పేదివిడుదు, రానున్న యింటకు మిడియేటు పరీక్షకు ముఖ్యం అనే పుస్తకం పఠనీయ గ్రంథములలో నొకటి, ఆపుస్తకంకోసం ఊరంతా తిరిగి, ఏమిపులోనలేదు, వైగా నయ్యు లోనేలేదన్నార. ఈ ఆయనలోనే పుస్తకం విద్యార్థులు చదివే దెట్లు? పరీక్షకు తయారయ్యేదెట్లు? పరీక్ష సమీపించుచున్నది ఈపుస్తకం తిరిగి కీర్తుకాలములో ముద్రింపవలెను. లేదా పఠనీయ గ్రంథముగా నీయేటికి దీనినేయించవలెను ఏదో త్వరలోకావలెను. ఈపుస్తకము పఠనీయ గ్రంథముగా దీని చేయవచ్చునో పుస్తకము దొరకమిచే నింటకుమిడియేటు విద్యార్థులు ఫెయిల్యరు మహాశయ తా ముఖమునండి దప్పించుకొనుట కష్టము. ఈకష్టము మొదలు, నే నేర్పొన్న పుస్తకమున కేమి తెలియఁగలది. తాజాజీన కుండేటి మాడేకాళ్లన్నట్లు సభకష్ట విద్యార్థులకు సభకష్ట ముమ్మడికేదన్న అనుభవముగాని మతియొకమాటలే. సభమాట యిటుండొచ్చి యోమహాజనలారా! ఈ సులీల పుస్తకమున పరీక్ష గ్రంథములలోనుండి తొలగించజేసిన బాగ గ నుండును. కాన దానికిందగిర ప్రయత్నము లానరింపుడు. బాగుగ నాలోచించుటకే సమయములేదు. పరీక్ష సామీప్య మునున్నది. కావున త్వరపడుడు. రాజమండ్రి కళాశాల, భమిడిపాటి సుబ్బారావు.

II

బంగోలు పనువుల డాక్టరు.

ఆయాగ్ని,

ఈ రెండు సంవత్సరములనుంచి పనువుల డాక్టరునుండి శ్రీమతి కే. యస్. నటేశయ్యగారికి ఈ పుస్తకముగా వెల్లాయుట వెళ్లవలసినట్లు వుత్తరువునచ్చి వారు వెల్లాయుట వెళ్లినారు. మీరు రాకము... ఈ పుస్తకము పనువుల వైద్యకాల ఒకటి యున్నది ఈ పుస్తకములోని పెద్ద ఉదాహరణలకు తప్ప సామాన్య జనులకు తెలియనే తెలియదు. ఇక చుట్టుప్రక్కల గ్రామముల విషయము చెప్పి నరసరమే లేదు. ఏమిచచ్చిన తర్వాత, వైద్యకాలకువచ్చిన జనులను అన్ని విషయముల శ్రద్ధతో విచారించుటయే కాక యితర గ్రామములలో పనువుల బాధ్యములు ప్రబలింపుడు, వైవారి అనుమతి తెచ్చించుకొని, ఆయా గ్రామములకు వెళ్లి, అక్కడ తమకు చేతనయినంతవరకే, ఈ తాలూకాలోనే కాక యితర తాలూకా గ్రామములలోగూడ మంచిపేర సంపాదించుకొనగలిగిరి. వైద్యమునకువచ్చిన వారియం కేమి దయ! ఎంతశ్రద్ధ! మీరు తమ జీవితమునంతయు ఒంగోలు వైద్యకాలలోనే గడపుడుకో యేనా యనునట్లు వైద్యకాలను చేయివిధముల వృద్ధి చేసిరి. ఇట్టి సందర్భములో శ్రీమత గుంటూరు జిల్లాబోర్డు

వారు, కే. యస్. నటేశయ్యగారింతయో ప్రయాస తీసికొని వైద్యకాల నింత వృద్ధిలోనికి తెచ్చినందుకు, తమయొక్క సంతోషమును వారికి తెలియజేయుచు ఒక పీఠ్యాశ్రమును చేసినచో యంత బాగుండును. అట్లు చేయుట, ఇక్కడినుంచి వెళ్లిన శ్రీ నటేశయ్యగారికి గాక, ఇక్కడికిప్పుడు వచ్చి యున్న శ్రీ మహారాష్ట్రామి పంతులవారికి గూడ, అంతకు మించి యెక్కువ యుత్సాహముతో కష్టపడి పనిచేయుట కవకాశమిచ్చుటకదా! శ్రీ నటేశయ్యగారిని బాగుగా నెరిగినటువంటి శ్రీ యితర రావుబహద్దరు శాగర్లమాడి లక్ష్మయ్య వారును గూడ తలచుకొనినచో ఈ కార్యమంత గనుక.

ఒక రైతు.

కృష్ణా జిల్లా సంఘము.

కృష్ణా జిల్లా సంఘము పత్తురుక గతనెల 21 తేదీని మ-రా-శ్రీ కోవల్లె కృష్ణారావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద రైతుల సభ యొకటి జరిపబడింది. వర్షాపురం, తణుకు, నందిగామ, కొవ్వూరు తాలూకాలనుండి ఎవరును హాజరు కాలేదు. కాని తితియ్య అన్ని తాలూకాలనుంచి ప్రతినిధులు వచ్చి యుండిరి. అప్పుడు ఈ విషయ నిర్ణయములు గావించబడినవి.

I జిల్లా కలెక్టరుగారిని దప్పించి ఈదిగువ యంతములను గురించి మాటాడుటకు ఈదిగువ నుదహరించినవారు డిప్యూటీ సెక్రటరీ గా ఏర్పడవలెను. (డిప్యూటీ సెక్రటరీ పేరు విడిచి పెట్టవలయును).

(అ) ఇదివరకు మాగాణి అలమున్న సర్వేమెంట్ల తాలూకు భాగములు, ఎల్లప్పుడు నీటి యవుపరములేని ములక భూములు, మెరక వ్యవసాయమునకు పనికిరాక రెండుమాడు వైపుల మాగాణి సాగున్న పల్లపుభూములు, ఎత్తుప్రదేశ మునందు భూములు సాగునట వలన ములకబడిన పల్లపు ప్రదేశ భూములు, మురుగుకాలువలనుండి పోతబోనుకొని నేవ్యయ్యచేయు భూములు, చిరకాలమునుండి ఏటసాలు మంజూరు దరఖాస్తులమీద నేవ్యయ్యచేయుచు ప్రస్తుతము నా మంజూరు చేయబడిన భూములు, ఒకప్పుడు మంజూరు చేయబడిన నేవ్యయ్యకాబడని మెరక వ్యవసాయమునకు నాలూకు ఖమున భూములు నీటి నీటిదరఖాస్తు మంజూరు విషయమును గురించి

(ఆ) ఏ యే భూముల నీటి దరఖాస్తులు మంజూరుచేయవచ్చునో యోచించుటకు ఒక సబ్ డివిజన్ ఆఫీసరు, తహశీల్దార్ మంచి పలుకుబడిగల రైతు కలిగిన యొక సబ్ కమిటీని ఏర్పరచుట యొక్క ఆవశ్యకతను గూర్చి.

(ఇ) కైకలూరు తాలూకాలోని కొన్ని భూముల తాలూకు ఆగస్టు దరఖాస్తుల మంజూరును గురించి.

(ఈ) రివర్ కనీసచెప్పి చట్టములని కొన్ని యిబ్బం దుల నివారణను గురించి.

(ఉ) అయోధ్యకట్ట కృష్ణానది కరకట్ట కేప్పడిన గండిని పూడ్చించుటకు గురించి.

II. ఈ మీటింగుకు హాజరైన సభ్యులు, తమ చుట్టు ప్రక్కల గ్రామములకు, గ్రామకంఠముల అభివృద్ధికి మిత్రము ఏర్పడిన డిప్యూటీ కలెక్టరుగారి సహాయముతో గ్రామ కంఠముల అభివృద్ధి గావించుకొనుటకై భోధింపవలెనని ప్రార్థన హింపబడుచున్నది.

దేశీయ విద్యాలయము— రాజమండ్రి.
రాజమహేంద్రవర దేశీయ విద్యాలయమునకు నింతవరకు ము. రా. శ్రీ చిత్రపు నరసింహారావు గారు జనరలు సెక్రటరీగ

నుండి పనిచేయుచుండిరి. వారికిగల కొన్ని పనిలోందలవలన వారు పనిమానుకోదలంచిరి. అందువలన ము. రా. శ్రీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారిని వారిస్థానమున కమిటీవారెన్నరచిరి.

ఈవిద్యాలయము 1908 సం॥ జనవరి నెలలో స్థాపించబడినది. పిమ్మట అప్పటి కమిటీవారు 1909 సం॥ ఏప్రిలు 18-న తేదీని విద్యాలయమును మూసివేయదలంచిరి. అప్పుడు నరసింహారావు గారు వైద్యముచేసి విద్యాలయమును కొంతకాలము నడపి చూడెదమనిచెప్పి విద్యాలయమును ఒప్పగించుకొని మరల నిలబెట్టిరి. నాడు మొదలు నేటివరకు ప్రస్తుతపరిసాలక సంఘమువారి సహాయమువల్లను ముఖ్యముగ మా పట్టణ వర్తక సంఘమువారి సహాయమువల్లను శ్రీ నరసింహారావు గారు ఇంతవరకు నీవిద్యాలయము నిర్వహింపబడినది.

ప్రస్తుత వివిద్యాలయమున 870 మందిబాలుకులు బాలికలును ధర్మార్థము విద్యనభ్యసించుచున్నారు విద్యాలయ పోషకుల నెలకును మూ. రు. 200 వ్యయమును చేస్తుంది. ఇందలి విద్యార్థులు వైద్యకర్త, నీతిప్రభ వ్రాసగలవారుగను, తక్షణసాం ప్రదాయములయంద భిక్షునామ గలవారును, నుండునటుల విద్యాలయాధికారులుగ, శ్రద్ధచేయుచున్నారు.

ఇకముందీవిద్యాలయమునకు సహాయము చేసగోరువారు విద్యాలయవిషయములను తెలిసికొనగోచవారు జనరలు సెక్రటరీగారిను ము. రా. శ్రీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు, బి. ఏ. జిల్లాకోర్టు పీఠకు, రాజమండ్రి, అనివ్రాయవలెను.

చిన్నమనవి.

ఆర్యులగు వైవతుతాభిమానలారా!
వైవతుత ప్రకృతిక యను మానవప్రతిక ప్రయత్నించబడుచున్నదన్న సంగతి యెల్లవకును విశదమేదా? ఈప్రతికయంద ప్రస్తుతము శివగీతమును యోగశాస్త్రమును శివమూత్ర విమర్శియనుమాత్రము ప్రయత్నించబడుచున్నది. మొదటి యధ్యాయము కేవల తాత్పర్యముతో ముద్రింపించినను ముఖ్య జనోపయోగంబున కంతిమాత్రము చాలియున్నను సంస్కృత భాషాభివృద్ధిగోరు బాలురకు టీకగూడ చేర్చినచో ముఖ్యముగా వారికి గొంత సహాయమునుసేతలంచి పండిత సాహాయ్యముచే క్రిందటి సంచికనుండి చూ, టీకాతాత్పర్యములతో శివగీతను ప్రయత్నించుచుంటిమి ముందుముందు కాలవిశేషములేక వృత్తిక వెలువడుచుండును. మఱియు శివవిషయకముగు నెదియైన గ్రంథముగాని యష్టకములుగాని మతవిషయకాంక్ష న్యాసములుగాని పంపిణీ బిష్కరించినవలసిన యవసరమున్నచో సరసముగా సరసజానోన్మి యన్నోత్తించెదము. పంపిణీవారిపేరు కవిపేరు గ్రంథమున్ను గునది స్ఫుటముగా వాగ్వివరణలయనున. ఇంతియకాక ప్రాచీనకాలమున వారిచే రచింపబడిన గ్రంథములుగాని యపూర్వగ్రంథములుగాని తాత్పర్య లిఖితములుగాని శిఖితమైనవిగాని యన్నచో పోషాభివృద్ధిలు భరించిపంపియెడ మే మన్నోత్తించి వారి పదిపేరులకుఁ దక్కువలేక పంపుటయేగాక గ్రంథమును ప్రియించుకాలముననే మానవప్రతిక నొక్కదాని వారికి బంపుచుండుము. మఱియు మా మానవప్రతికకుఁ జల్లుచుందా దానిలనుగూర్చి వారికి మావైవతుత ప్రకృతికను నుచితముగా నొక్కసంచికను పంపుచుండుము. విశేషాంశములే మైనను దెలియగోరినచో క్రింద నగలము చిరునామాకు జాబులువాగిన ప్రతుత్తరములఁ బడయఁగలరు.

ఇట్లు

ఆంధ్రపత్రికాధీపతి.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
తెలుకెట్టిపేడి, 6-7, నెం. జార్జిటౌను, మద్రాసు.

మంత్రించినట్లు పనిజేయును.

స్వాస్థ్యమున, వికాసమున, భాతుపుష్టియు, శక్తియు, కావలసిన కొంతవారు 'విటేఫర్'ను ప్రియము చేసి తీరవలసి యున్నారు. దేహబలమునకును, నరచలనకును ఉజ్జ్వలమును గలిగించుటకు కావలసిన సర్వసాధనములను సత్వరముగ సమకూర్చును.

విటేఫర్ను తయారగు నే యితరసమస్తములకన్న శ్రేష్ఠత ము మయిందయు, స్వల్పధరకలిగినదియు, సమృద్ధిగన్నదియు నై యున్నది. ఇది బిల్గిటిమవారి.

ఈ వర్తకచిహ్నమును గమనింపుడు.

మనోవికాసము తగ్గినప్పుడు, కారరక సౌఖ్యము కోరబడినప్పుడు, అచిరకాలములోనే సంతోషము నొడగూర్చుకలదు; నరములకలుత్యము తగ్గినను, మితిమీరిన పనివలనగాని శిరోష్ఠస్థితివలన గాని మార్పులు గలిగినప్పుడును వ్యతిరేకయోగమునం బలపరచేయును.

4 బౌన్సు సీసాలు	రూ. 1—12—0.
8 " "	" 3—0—0.
16 " "	" 5—0—0.

దక్షిణాపిందూ దేశమునందలి అన్ని కెమిస్టుషాపులలో దొరకును.

మదరాసు ఏజంట్లు:— సైన్సరు అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్, మాంటూరోడు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక - దిన పత్రిక

చందా వివరము.

12 మాసములకు	...	రూ. 15-0-0
6 "	...	" 7-8-0
3 "	...	" 3-12-0
మాసములకు	...	" 1-4-0

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక - వార పత్రిక

12 మాసములకు	...	రూ. 2-8-0
సంవత్సరాది సంచికతో	...	" 3-8-0

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక కార్యాలయము.
చెన్నై పురి.

లోక

గర్భాశయ రోగనివారణి:— శ్రీలక్ష్మ గణపతి
బుతులూల బిల్డింగ్ కార్యములు, అకాలబిల్డింగ్, మెల బిల్డింగ్
గాను, తక్కువగాను పోవుట, కుసుమగోగము, సంతాపహీనత,
రక్తహీనత, మలబద్ధత, నూతికాచారము, క్షీణనోష్ణము,
అరికాళ్లు, అరిచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులు
అను పురుషులు.

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధ
కము, అజీర్ణము, క్షీణనోష్ణము, సోమరితనము, మేహ
ప్రణామము, ముఖసంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట
మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని
మాఖమునకు లేజున్నును ఇచ్చును.

అర్చ

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద బౌద్ధధారాల,
9, బందరుపేట, మద్రాసు.
బ్రాంచి: సికింద్రాబాద్ & నల్గొండ.

నిరుద్ధ భారతము

భారతము పంచమ వేదము. నిరుద్ధ భారతమును పంచమ
వేదమే. ఇందు మాలమూడిగల పుట్టుగడ్డ. వారికిచాందాలాది
నీచనామములు కలుగుటకు కారణములు. ఆ జాతులలో
పుట్టిన మహాపురుషులు. సంఘములో వారికిగల గౌరవము.
ఇప్పుడు పంచమ అనుభవించు కష్టములు, మోసములు, అగ్ర
జాతులకు వారు పెట్టుకొన్న మెట్టులు, ఇంకను అనేకవిషయ
ములు గలవు. నీచజాతు అనుభవించు కష్టములు వర్ణించిన
పుట్టుమునగాని మెట్టు పెట్టుకొన్న పట్టునగాని ఒక్కపద్యము
చాలాను. గుండెలు నీరు చేయును. వెల రూ. 0-0-0
పుష్ప వేణి నాటకము 0-0-0
శ్రీమద్భక్తి నాటకము 0-0-0
పాపవీర్యం నిలాపము 0-0-0
గురసరసాయనము 0-0-0
రాజలేఖ-చక్కనినవల 0-0-0
లలిత-లలిత మైనవల 0-0-0
ద్రౌపది దేవి చిత్రము 0-0-0

గ్యాల్వీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయు
టకు తరీఫీయదు నిచ్చుటకు మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడు
చునో యేదేభాగములు యేదేపనులుచేయునో అవి చెడి
పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాచుకముల
వల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్
వీరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి
గవర్న మెంటువారివద్దనుంచి లై సెన్సు యొప్పించి పంపబడును.
యింతలకు ఫీను 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

క్లాసు, నెట్టెంబరు మొదటివారమున ప్రారంభింపబడును.
రాదలచిన విద్యార్థులు ఆగస్టు నెల 31 తేది లోపల 10 రూపా
యలు అడ్వాన్సుగా పంపుకొని తన కొక స్థానమును నిలుపుకొన
వలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తా
వొసంగవచ్చును. ఈ క్రింద నుదాహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

గ్యాల్వీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

[పద్య కావ్యము.]

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? ఏయేసమయ
ముల నెట్టి పరిణామముల బొందినది? మనుజులసీతి మొదలగు
నెట్లుండే కులభేదములేలకలిగి? భర్మము లెప్పుడెట్లు మార్పు
కొందె? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమా? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నది.
పరమరామచరిత్రము, సగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము
లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు బుద్ధిబలముచే
బ్రహ్మచర్య నీతిగతులు ముందెట్లుండెనని యూహించి నీరవలచిన
విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి
గ్రంథమునై మంచిమతిప్రాయము నిచ్చియున్నది. శ్రేణిమిగుల
గులభము. మంచికాగితములనై ముద్రింపబడి నిండు క్యాళికా
లైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలు వెల 4-0-0 అత్యు
త్తమప్రతి 5-0-0 కర్పణ తే.త. వలయువారి చిరునామాకు
వాయవచ్చును.
(4-12-14) జనమంచి కేమాదికర్త,
రెలుగుపండితుడు, మన్యనిపల్లె పైకూర్కూలు, కడప.

'కాస్కరి'

అనునీటిలో కౌశావళ
మును అప్పుడప్పుడు
పుచ్చుకొనుచుండు
చేని నీకెంతయో
సంతోషమును గలి
గించును.

అది అతియవ్వ
మయినదియు, ఆరో
గ్య దాయక మయి
నదియు, వ్యాధి
రహితమయినదియు
నయ్యున్నది.

STEARNS' HEADACHE CURE

DIRECTIONS:—Place the water in a glass of water and swallow
the tablet. It is a certain and reliable remedy for
headache, neuralgia, and other pains. It is
the original and genuine.
The original is prepared by Stearns & Co.,
Detroit, Mich., U.S.A. and is
sold in all parts of the world.
PREPARED EXCLUSIVELY BY
FREDERICK STEARNS & CO.,
DETROIT, MICH., U.S.A. and
WINDSOR, ONT., LONDON, ENGLAND.

For more than quarter of
a century Stearns' Head-
ache Cure has been the
favorite remedy for head-
ache and neuralgia.
Tasteless - certain
and easy to take.

USED WHEREVER HEADS ACHES

రోమ హరి

ఈ భస్మమును నీటిలో గట్టిగా కలిపి పట్టించిన
రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట
రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు.
మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును.
అమృతాంజనండ్రిపో 109 ఫెరిరోడ్డు, బాంబాయి.
అమృతాంజనము డిపో, 7, తిరుకట్టిసీద మదరాసు.

నుపీరియరు లీవరు జ్యూవెల్లు (రిజిస్టరు) వాచ్

5 సం॥ ల గ్యారంటీగలది. చక్కనిగొలుసుతో (3-0-0) మూడురూపాయలు పోస్తేజి 0-4-0.

మొదట మనకు తెలియజేయునది ఏమిటంటే ఈ భాగ్యమునకు మునుపటికన్న మేలి
మిగ నుండవలయునను తలంపుతో వైచిత్ర్యమున నుండుమాదిరి
గడియారములను ఈ మాడవత్సారి రప్పించితిమి. దీనిచే మాకు
పట్టుబడిభిరులు అధికముగ తగిలినను బీదసాదలును కొని యాం
దింతురను నుద్దేశముతో నచేతలకే యిచ్చెదము. మానవజీ గడి
యారమురకృత ముగ మెంటు. ఇప్పుటిది గిల్లముగ మెంటు. ఇటుల దానికి దీనికి భేదము విశేషముగ నుండును.
దీనికి దానిని నంచిమాచినయెడ భేదములు తెలియును. ఇందు మాకంపెనిపేరు ఎర్రనిసిరాతో రైలుమీద నుండును.
సింహము గుఱుతుతో మాపేరు గడియారము వెనుకముతలో చెక్కబడియుండును. ఇదియే మాకు రిజిస్టరు
ప్రేమముగ. దీని పనిపానితన మపూర్వము చక్కదాసముల కెంపు లమర్చియుండును. దేవుల్రాఫ్ అను గ్లాసు
దూముండును. దీనిచే గడియారమున దుమ్ము మొదలైనవి చేరవు. చేయే! ఒకటికెప్పించిమాడుడు. ఈగడియారము
నుంచువెట్టెమీద మాకంపెనిపేరు గడియారముపేరు గిల్లు అక్షరములతో నుండును. నెట్టెముతో లోతట్టున గ్యారంటీ
పుత్రముండును. చక్కనిగొలుసుతో వెల రూ. 3-0-0 పోస్తేజి 4 అణాలు.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు రిజిస్టరు గడియారము

5 సం॥ ల గ్యారంటీగలది. చక్కనిగొలుసుతో వెల 3 రూపాయలు. పోస్తేజి 4 అణాలు.

ఇది మాకొక కై నిర్దేశముపలకినది గాన నెవరికదనందదు. బీదసాదలును గొనుడు
రనియే తక్కువవెల నుంచితిమి. వెలస్వల్పమైనను ఫలవశికమని యనుభవమున తెలి
యను. దీనికి వెనుకముతలనై మాప్రేమముగ చెక్కబడియుండును. ఇది మాసాంత
గడియారములకు తప్ప దేనికినుండదు. కాన మాగడియారములను గొనువారు మాకును
జాచి తీయవలెను. ఇది దృఢతరమైన సామానులచే చేయబడి, దేవుల్రాఫ్ అను గ్లాసు
దూము కలిగియుండుటచే, చాలకాలము నెవరికీ తప్పుకొరకుగ పనిచేయును. పరులెత్తి
నను, జారిపడినను, గుఱుపుస్సారిచేసినను కొన్ని గడియారములకలె ఆగదు. మామైనకాల
మాను చూపుచుండును. మే మూరకనర్థించుటచే ఫలమేమి? ఒకగడియారమును దీని
పరీక్షించిన సత్యాసత్యములు తెలియును. గడియారము పెట్టవై 'ఇండియన్ మెయిల్'
అను పేరుండును. నెట్టెలోగల గ్యారంటీపుత్ర మతికించియుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (గ్లాసుదూముగలది) గొలుసుతో 3-0-0-0
ఈగడియారములను మానదర్శిగనును.
ఇంగ్లీషు మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0-0
రంగూన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0-0

మాచిరునామా:—నుపీరియరు వాచి కంపెని, పోస్టబాక్స్ నెం 167, మదరాసు.

తయారైనది. యుద్ధచరిత్రము. సిద్ధమైనది.

సంవత్సరాది సంచిక! సంవత్సరాది సంచిక!!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క అంశసంవత్సరాది సంచిక సిద్ధమయినది. ఆ సంచికయందు విద్యాసంఘాలైన యాంధ్రమహావిద్యాలయ ప్రాచీన విద్యాలయ విద్యాలయ విద్యాలయ విద్యాలయ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హిందూత్వవిధానము, యోగవిద్య, ధీరాధాన, మహామర్మము, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడియుండుటయే కాక నిపుడు లోకమునంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మిక్కిలి విషయము లతో ముద్రింపబడినది:—

1. జర్మని, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పరోక్షకారణములు; 3 యుద్ధ వ్యూహములు, వానికటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వానికటములు; 5 దుర్గగుల్ఫ విద్యానము వానికటములు; 6 నానారాజ్యముల సైన్యముల వింగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధ ప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపు 400 పటములు దీనియందు ప్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందఱువారుగ నుండగలరు. పెద్దయొక్కటియందు 500 పటములకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తితీర్థములైన లోకమాస్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగుల పటమున్ను చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టువారులు పేరుగ నహాలు చేయబడును. యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయకొను విప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ వచ్చును. దిన వారపత్రిక చందాదారులకు లిగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడినవి. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

వనోపధి సారాపరిల్లా

ఇది వనోపధిసారాపరిల్లా సమగ్రమునందు నున్నది. ఇది చరిత్రమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడినందుకు ధన ప్రాప్తిగలిగించును. పెద్దయొక్కటి యుద్ధచరిత్రము. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

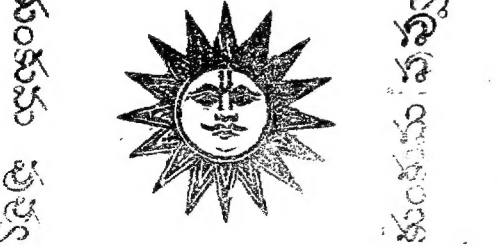
ఒక సీసాముందును వాడిన తొడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండవ సీసా నాడిన తొడనే శరీరము బాగుచుండును.

సీసా వెల రూ. 1-4-0. నమ్మరుమందు:—ఇది చర్మముపై ప్రాంతాగ బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమునందలి ప్రాంతాగులకు మందు. వాగవల్లీలము ప్రాంతాగులకు మందు. ఈరెండుకలిసి వెలరోజులకు సరిపోవుమును 5-0-0.

ప్రావైలము:—డాక్టరు పి.డి. సావంత్, గళక, ఫనసవాడి, నం. 2, బొంబాయి.

Proprietor Dr. P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

కుంకుమపువ్వు

మృత్యువును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావల్ల బోరకును. కొనువారు మార్కెటులో నున్న గమనింపుట, గరహించెప్పు కలెదలగుటకు ఇంట్లోను వ్రాయవలయును:—

ఎస్ సారాయణ అందు కంపెనీ. 21, నామ్యురేడ్, బొంబాయి.

జీర్ణరూపము:—ఈమార్కెటును సేవించుట వలన అస్థిము కఠినమగును. జీర్ణరోగము బాగు చేయుటకు ప్రయోగము గలదు. మలబద్ధ ము మానును. 25 మార్కెటుల దీని 1-కి వెల 1-4-0. అన్యతాంధనండిపో, 7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

ప్రపంచచరిత్ర.

ఇది పరకు రెండు సంచికలు కలగడినవి. ఇందు దన్ని దేశముల చరిత్రయు నులభమును భాషలో తగినవలములతో కథలవలె వర్ణింపబడును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు రమారమి 600 పుటలు 6 సంచికలు, చందా రూ. 2-0-0. (ప్రాప్తికాలే సహా) ప్రవేశ రుసుము లేదు. సంవత్సరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.

కలయేగాదు:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ. తంత్రాడిపేట, మద్రాసు అనివ్రాయు.

నూతన రోమసంహారి. బేగంసాహిబ్.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట వలన జీవామందరి యే భాగమునయందు రోమము ను చెడుపులేక కుద్రముగా నుండును. చర్మము యొక్క సువాసన మెరుగునుకాంతిని పొందెట్లక జేయు (సాక్) ఇది ఒకటి. వెల రెండుకలల పెట్టె 181-0-0 వి.వి. భర్త 4 అ.

ఆ. ఎ. పండిట్ అండ్ కంపెనీ రి, బందరుపేటి, మద్రాసు.

సవిననాటకము రసవంతము. సంగీత వీరసేన నిజయము. ఇది సవరసభరితమై, శృంగార, శోక, రస ప్రధానముగు నాలుగంకముల చక్కని నాటకము. ఇదిపండిత పామరుల కెల్లరకును విశేషముగ నటలనులభి శైలిని వ్రాయబడినది. నలయానా వీరగుడు అజ్ఞానులకు వ్రాసి తెప్పించు కొనవచ్చును. వి. పి. భిర్దులు కొను వారే భరించవలయును. 12 పుస్తకములు ఒకే దఫాను కొనువారికి ఒక పుస్తకము బహుమతిగా నియ్యబడును. దీని వెల రూ 0-8-0 అ. ఆకుల పాపారావునాయుడు. పబ్లిషర్ రాజమండ్రి. Or పిల్లారి శైల్య లక్ష్మీపతిరావునాయుడు, జనలేమర్యేలు, కాకినాడ.

స్వీడన్ లో తయారైన బడియను యాదిగున కనకరస బడియున్న బోమకు గురల మార్కుగల విశ్వవేల్దెలను తెప్పించుకొనుడు. బజారులో దొంగల వాటిలో నుంచివి. ప్రతి పదివేల్దెలకును రెండువేల్దెలయందు రెండు రి రూ పాయల నోట్లు పెట్టబడియున్నవి.

కుపాకి మంగుగుండ్లు కరయరా సామానుల ధరలను దెలుపు పట్టి కొరకు వ్రాయుడు.

ఎస్. పి. సారథి అందు కంపెనీ, 181, నై నాబాబురోడ్డు మద్రాసు.

ఇశాం! ఇండియానుహిమ. ఇశాం! ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క విశేష విశేషములను అనేకకావ్యములలోనుండి గ్రహించి లోక మేమును గోడి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ మలో జన్మించిన ప్రతిమనవ్యుడును అత్యుత్తముగా జనన కలయును. ఈ పుస్తకమును వెలరేకు. తపాలాభర్తయేదు. వైద్యశాస్త్ర ము: శంకర్ గోవింద్, ఆతి: కనిగ్రవా బోషధాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 98 హంటురోడ్డు, మద్రాసు.

ఉచితము

ఆయురారోగ్య శిక్ష్యములం బొందు మార్గమును చూపు గంధము. దీనిలో ఆపూర్వమైన 20 వైద్య విష యములున్నవి, కొరినవారికి గాని పోటీజిగాని లేక ఉచితముగా పంపబడును.

రాజవైద్య నారా. బాజీ కేశవజీ. 20 చీనాబాబ్ మద్రాసు.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

వరాపు వెర్రములు, పదిరారు ఉమ్మి. తంఱి విలాసము:—“ఉమ్మడియార్”

ఇందుక్రింద కనుకరచిట్టెన్ని ఇరెరమైనట్టిన్ని బద్దానిజాలకు లగుమైనట్ల ఆటలమక శంపు లున్ను నైకొంతములు వగైరా కనులములున్ను బేడకాసుట అణకాసుటన్ను బంగారపు నగలు న్ని పైరాస్సుగల నగలున్ను, వట్టు రుమానును కావనసినవారు మా కాలలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

